

แบบรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๕
อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของเกษตรจังหวัด ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๑ ร้อยละของความสำเร็จในการจัดทำ
แผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๑๑
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๑๔
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	

๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๑๔
๒) ปริมาณการผลิต	๑๗
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๑๘
๔) ปฏิทินการเพาะปลูก	๒๐
๕) ต้นทุนการผลิต	๒๐
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๒๑
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๒๒

๑.๔.๒ ชนิดสินค้าข้าวโพดฝักสด

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๒๓
๒) ปริมาณการผลิต	๒๖
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๒๖
๔) ปฏิทินการเพาะปลูก	๒๙
๕) ต้นทุนการผลิต	๓๐
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๓๐
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๓๑

๑.๔.๓ ชนิดสินค้าพริก

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๓๒
๒) ปริมาณการผลิต	๓๓
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๓๓
๔) ปฏิทินการเพาะปลูก	๓๕
๕) ต้นทุนการผลิต	๓๖
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๓๗
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๓๗

๒ ประเด็นปัญหา สภาพปัญหาแนวทางการแก้ปัญหา	๓๘
---	----

๓ การจัดทำ TOWS Matrix	๓๙
------------------------	----

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑	แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๑
ตารางที่ ๒	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๒
ตารางที่ ๓	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๓
ตารางที่ ๔	แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๓
ตารางที่ ๕	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๔
ตารางที่ ๖	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอดอนพุด	๔
ตารางที่ ๗	แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรกรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๕
ตารางที่ ๘	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๕
ตารางที่ ๙	ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๖
ตารางที่ ๑๐	แสดงปฏิทินการทำงานกลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลดอนพุด อำเภอดอนพุด	๘
ตารางที่ ๑๑	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวตำบลดงเตงาว(กลุ่มโคกโพธิ์สามัคคี)	๙
ตารางที่ ๑๒	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ชาวดงเข้มแข็ง ตำบลดงเตงาว	๑๐
ตารางที่ ๑๓	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๑๑
ตารางที่ ๑๔	แสดงทรัพยากรดิน อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๑๑
ตารางที่ ๑๕	แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๑๕
ตารางที่ ๑๖	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๑๖
ตารางที่ ๑๗	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๑๖
ตารางที่ ๑๘	แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๑๗
ตารางที่ ๑๙	แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๔ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๒๐
ตารางที่ ๒๐	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๒๒
ตารางที่ ๒๑	แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๒๓
ตารางที่ ๒๒	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๒๔
ตารางที่ ๒๔	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสดตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๒๕
ตารางที่ ๒๕	แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๒๖
ตารางที่ ๒๖	แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดฝักสด ปี ๒๕๖๔ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๒๙
ตารางที่ ๒๗	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๓๑
ตารางที่ ๒๘	แสดงพื้นที่ปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๓๒
ตารางที่ ๒๙	แสดงปริมาณการปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๓๓
ตารางที่ ๓๐	แสดงต้นทุนการผลิตพริกสด ปี ๒๕๖๔ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๓๖
ตารางที่ ๓๑	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตพริกสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๓๗

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอดอนพุด	๑
ภาพที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอดอนพุด	๒
ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอดอนพุด	๓
ภาพที่ ๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอดอนพุด	๓
ภาพที่ ๕ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย	๗
ภาพที่ ๖ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอดอนพุด	๑๑
ภาพที่ ๗ แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดินอำเภอดอนพุด	๑๒
ภาพที่ ๘ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอดอนพุด	๑๒
ภาพที่ ๙ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอดอนพุด	๑๓
ภาพที่ ๑๐ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอดอนพุด	๑๓
ภาพที่ ๑๑ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอดอนพุด	๑๔
ภาพที่ ๑๒ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอดอนพุด	๑๔
ภาพที่ ๑๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอดอนพุด	๑๕
ภาพที่ ๑๔ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว อำเภอดอนพุด	๑๕
ภาพที่ ๑๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอดอนพุด	๑๖
ภาพที่ ๑๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด	๑๗
ภาพที่ ๑๗ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด	๑๗
ภาพที่ ๑๘ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอดอนพุด	๑๘
ภาพที่ ๑๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว อำเภอดอนพุด	๒๐
ภาพที่ ๒๐ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอดอนพุด	๒๑
ภาพที่ ๒๑ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอดอนพุด	๒๑
ภาพที่ ๒๒ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด	๒๓
ภาพที่ ๒๓ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด	๒๓
ภาพที่ ๒๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอดอนพุด	๒๔
ภาพที่ ๒๕ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด	๒๕
ภาพที่ ๒๖ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด	๒๕
ภาพที่ ๒๗ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด	๒๖
ภาพที่ ๒๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด	๒๙
ภาพที่ ๒๙ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด	๓๐
ภาพที่ ๓๐ แสดงแหล่งรับซื้อข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด	๓๐
ภาพที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด	๓๑
ภาพที่ ๓๒ แสดงปริมาณการปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด	๓๒
ภาพที่ ๓๓ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด	๓๕
ภาพที่ ๓๔ แสดงวิธีการตลาดพริกสด อำเภอดอนพุด	๓๖
ภาพที่ ๓๕ แสดงแหล่งรับซื้อพริกสด อำเภอดอนพุด	๓๗

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

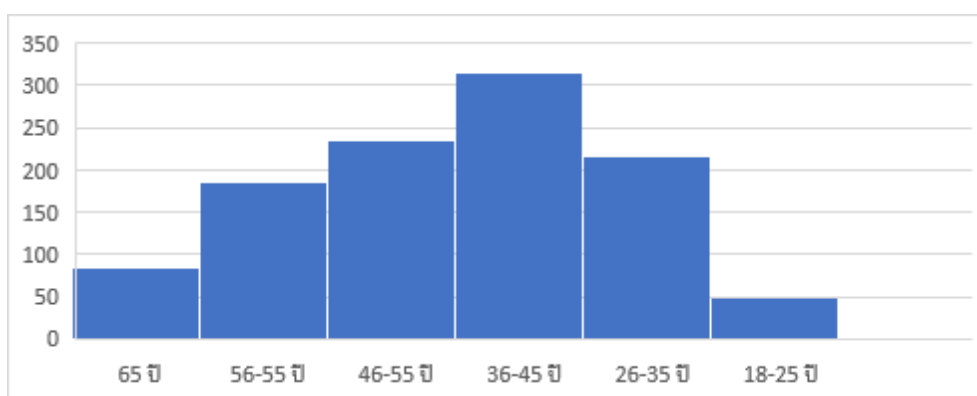
อำเภอดอนพุด มีครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน ๑,๐๘๗ ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปี จำนวน ๓๑๕ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๙๓ รองลงมาอายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖ และอายุระหว่าง ๒๖ - ๓๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๘๕	๗.๘
๕๖ - ๖๕ ปี	๑๘๕	๑๗
๔๖ - ๕๕ ปี	๒๓๕	๒๑.๖
๓๖ - ๔๕ ปี	๓๑๕	๒๘.๙๓
๒๖ - ๓๕ ปี	๒๑๗	๒๐
๑๘ - ๒๕ ปี	๕๐	๔.๖
รวม	๑,๐๘๗	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ. ๒๕๖๔

แผนภูมิภาพแสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ

ภาพที่ ๑ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ.๒๕๖๔)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอดอนพุด มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๙๑๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๓๒ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๑๗๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖๘

ตารางที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๙๑๗	๘๔.๓๒
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๑๗๐	๑๕.๖๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๔

กราฟวงกลมแสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร

ลักษณะการประกอบอาชีพ

■ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก : 84.32%
■ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง : 15.68%

ภาพที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๔)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

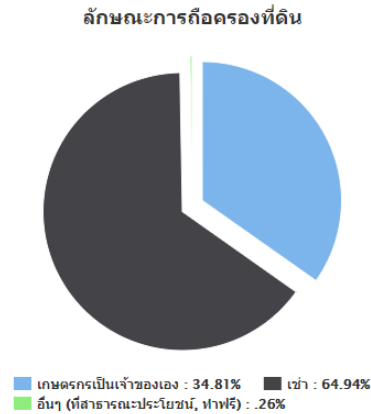
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอดอนพุด ส่วนใหญ่เช่า จำนวน ๗๖๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๙๔ เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๔๐๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๘๑ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๔๐๙	๓๔.๘๑
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๓	๒๖
เช่า	๗๖๓	๖๔.๙๔

ที่มา : รายงานฐานข้อมูลระบบทะเบียนเกษตรกรสำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๔

แผนกราฟวงกลมแสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร

ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๔)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

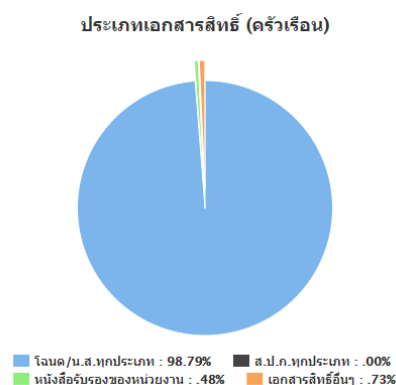
เกษตรกรอำเภอดอนพุด มีการถือครองที่ดินแบบมีเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๔๐๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๗๙ รองลงมาคือแบบไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน ๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๓ หนังสือรับรองของหน่วยงาน จำนวน ๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๘ และเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๔๐๘	๐	๒	๓	๔๐๙

ที่มา : รายงานฐานข้อมูลระบบทะเบียนเกษตรกรสำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๔

กราฟวงกลมแสดงประเภทเอกสารสิทธิ์

ภาพที่ ๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : รายงานฐานข้อมูลระบบทะเบียนเกษตรกรสำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๔)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอดอนพุด มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๗ กลุ่ม มีสมาชิก ๓๖๒ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๒๕ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๒ กลุ่ม สมาชิก ๓๐ ราย และวิสาหกิจชุมชน ๑๕ แห่ง สมาชิก ๓๑๓ ราย

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	กลุ่มส่งเสริม		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
ดอนพุด	๑	๒๗	-	-	๑	๑๕	๕	๑๑๕	-	-	-	-
บ้านหลวง	-	-	-	-	-	-	๓	๔๖	-	-	-	-
ไผ่หลิว	๑	๓๐	-	-	-	-	๓	๔๗	-	-	-	-
ดงตะงาว	๕	๑๒๔	๑	๒๕	๑	๑๕	๔	-	-	-	-	-
รวม	๗	๓๖๒	๑	๒๕	๒	๓๐	๑๕	๓๑๓	-	-	-	-

ที่มา : รายงานสรุปจำนวนสถาบันเกษตรกร อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๔

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอดอนพุด มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๑๐ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๒ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๔ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๒ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
ดอนพุด	-	๕	๑	-	๑	๑	-	-	๑
บ้านหลวง	-	๑	-	๑	๑	-	-	-	-
ไผ่หลิว	๑	๓	๑	-	๑	๑	-	-	-
ดงตะงาว	-	๑	๑	-	๑	-	-	-	-
รวม	๑	๑๐	๓	๒	๔	๒	-	-	-

ที่มา : ทำเนียบศูนย์ ศพก.และศูนย์เครือข่าย สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๔

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอดอนพุด มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๒๘ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๒๘ ราย และรองลงมาคือหมอดินอาสา ๑ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสา มากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิบัติที่ดิน
ดอนพุด	-	๑	๑	๑	๑	๕	-	-	-
บ้านหลวง	-	-	๓	๑	๑	๗	-	-	-
ไผ่หลิว	-	๑	๑	๒	๑	๗	-	๑	-
ดงตะงาว	๑	-	๒	๓	๑	๙	-	-	-
รวม	๑	๒	๗	๗	๔	๒๘	-	๑	-

ที่มา : รายงานสรุปจำนวนอาสาสมัครเกษตร (อกม.) อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๔

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอดอนพุด มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอดอนพุด มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑๑ คน

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
ดอนพุด	๓ ราย	๑.นายสิงห์ สุวรรณเย็น ๒.นางมณีรัตน์ กิรติมาก ๓.นางหัตถดาว จันทร์ศิริ	- ๑๑ หมู่ ๒ ต.ดอนพุด อ.ดอนพุด จ.สระบุรี - ๑๑๕ หมู่ ๓ ต.ดอนพุด อ.ดอนพุด จ.สระบุรี - หมู่ ๓ ต.ดอนพุด อ.ดอนพุด จ.สระบุรี	- การผลิตปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพ - การแปรรูปข้าว การลดต้นทุนการผลิต - การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
บ้านหลวง	๓ ราย	๑.นายเดชา เส้าโท ๒.นางจীরอง เข้มกลัด ๓.นายสมบุญณ์ พูลผล	- ๗๙ หมู่ ๕ ต.บ้านหลวง อ.ดอนพุด จ.สระบุรี - ๕๙ หมู่ ๑ ต.บ้านหลวง อ.ดอนพุด จ.สระบุรี - ๗๙ หมู่ ๕ ต.บ้านหลวง อ.ดอนพุด จ.สระบุรี	- การวิเคราะห์ดินและปุ๋ย - การผลิตแชมพูสมุนไพร - การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเพาะปลูก ในเขตชลประทาน
ไผ่หลิว	๒ ราย	๑.นายเบิ้ม เสือค้อย ๒.นางประจวบ แป้นทอง	- ๖๔ หมู่ ๖ ต.ไผ่หลิว อ.ดอนพุด จ.สระบุรี - ๔/๒ หมู่ ๗ ต.ไผ่หลิว อ.ดอนพุด จ.สระบุรี	- หล่อรูปทองเหลือง - การลดต้นทุนการผลิตข้าว
ดงตะงาว	๓ ราย	๑.กัลยา รักชาติ ๒.นางสมหมาย เรืองขจร ๓.นางฉันทนา ดารา	- ๙๔ หมู่ ๖ ต.ดงตะงาว อ.ดอนพุด จ.สระบุรี - ๕๕ หมู่ ๖ ต.ดงตะงาว อ.ดอนพุด จ.สระบุรี - ๕๒ หมู่ ๖ ต.ดงตะงาว อ.ดอนพุด จ.สระบุรี	- พืชผัก - พืชสวน - การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
รวม	๑๑ ราย			

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๔

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นางประจวบ แป้นทอง

บ้านเลขที่ : ๔/๒ หมู่ ๗ ตำบลไผ่หลิว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

สถานการณ์ของพื้นที่ : ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา และพื้นที่มากกว่าร้อยละ ๘๐ ของชุมชน เป็นพื้นที่เหมาะสมกับการทำนา (S๑) แต่เกษตรกรในพื้นที่ยังประสบปัญหาในการทำนา เช่น โรคแมลง ข้าววัชพืช ต้นทุนการทำนาสูง

แนวทางการพัฒนา : ลดต้นทุนการทำนา โดยวิธีการลดเมล็ดพันธุ์ข้าว ผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้เอง อีกทั้งนำหมักสมุนไพรไล่แมลง รวมทั้งหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการทำนา เพื่อลดต้นทุนการผลิตและรักษาสิ่งแวดล้อม

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : เทคโนโลยีการลดต้นทุนการทำนา

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. เกษตรทฤษฎีใหม่/เศรษฐกิจพอเพียง

๒. ลดต้นทุนด้วยปุ๋ยชีวภาพ PGPR

๓. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

หลักสูตรบังคับ : ๑. ศัตรูพืชและการบริหารจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน

๒. การเตรียมเมล็ดพันธุ์ที่ดี

๓. การเจริญเติบโตและวัฏจักรชีวิตของข้าว

หลักสูตรเสริม : ๑. การทำบัญชีครัวเรือน-บัญชีต้นทุนอาชีพ

๒. การทำแผนการผลิตรายบุคคล IFPP

๓. การแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าว

๔. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามวิถีสหกรณ์

ศูนย์เครือข่าย : จำนวน ๑๐ ศูนย์

ตารางที่ ๙ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

แบบสรุข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลไผ่หลิว	การจัดการแมลงศัตรูพืช	๗	ไผ่หลิว	นางปองปรีดา บุญอนันต์	๐๘๗-๕๐๑๐๙๑๓
๒	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลดงตะงาว	การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช และโรคพืช	๔	ดงตะงาว	นายสมนึก จำเนียรทรง	๐๘๒-๐๗๔๕๓๖๕
๓	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลดอนพุด	การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช และโรคพืช	๓	ดอนพุด	นายบุญส่ง รอดเรือง	๐๘๙-๘๐๗๔๐๓๖
๔	ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการ พัฒนาที่ดินอำเภอดอนพุด	ศูนย์เรียนรู้การจัดการที่ดิน/ เศรษฐกิจพอเพียง	๑	ดอนพุด	นายสิงห์ สุวรรณเย็น	๐๘๖-๕๖๓๓๙๐๒
๕	ศูนย์จัดการดินและปุ๋ยชุมชน	การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อลดต้นทุน	๕	บ้านหลวง	นายเดชา เส้าโท	๐๘๕-๑๘๓๘๗๔๒
๖	ศูนย์สาธิตเศรษฐกิจพอเพียง เทศบาลตำบลดอนพุด	ศูนย์เรียนรู้การแปรรูปผลิตผล ทางการเกษตร	๓	ดอนพุด	นางทัศนาว จันทศิริ	๐๖๕-๕๑๗๖๓๙๔
๗	ศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียง	ศูนย์เรียนรู้การผลิตเห็ดขอน ขาวและแปรรูปเห็ด	๒	ไผ่หลิว	นายไสว ธรรมจารย์	๐๘๔-๗๗๒๗๕๕๗
๘	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้าน	ศูนย์เรียนรู้การแปรรูปผลิตผล	๕	ดงตะงาว	นางฉันทนา ดารา	๐๘๕-๙๙๖๖๗๖๗

	เกษตรกรดอนทอง	ทางการเกษตร				
๙	ศูนย์เรียนรู้เครือข่ายกลุ่มผู้ผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่เพื่อสุขภาพ	ศูนย์เรียนรู้การผลิตข้าวปลอดภัย และแปรรูปข้าว	๓	ดอนพุด	นางมณีรัตน์ กิรติมาก	๐๘๗-๑๑๕๔๔๔๓
๑๐	วิสาหกิจชุมชนบ้านอ้อมแก้ว ตำบลไผ่หลิว	ศูนย์เรียนรู้การเกษตรผสมผสาน	๖	ไผ่หลิว	นางวัฒนาคนม มานะดี	๐๘๖-๓๒๖๔๘๒๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๔

แผนที่แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๕ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่ายอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าว

อำเภอดอนพุด มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๓ กลุ่ม ได้แก่

แผนการผลิตรายกลุ่มของ...นาแปลงใหญ่ตำบลดอนพุด

ที่อยู่.....หมู่ ๓ ตำบลดอนพุด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

กิจกรรม.....ลดต้นทุนเพิ่มผลผลิตข้าวเพิ่มมูลค่าสินค้า.....

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๖๒๒ บาท/ต่อไร่ เป็น ๒,๘๙๘ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๙๐๐ กก./ไร่ เป็น ๑,๐๘๐ กก./ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๗,๕๐๐ บาท/ไร่
- ประเมินการระบาย ๒,๘๙๘ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. ขอรับรองมาตรฐาน GAP ข้าว
๒. แปรรูปผลผลิตจากนาแปลงใหญ่
๓. เชื่อมโยงการผลิตและการตลาด

ตารางที่ ๑๐ แสดงปฏิทินการทำงานกลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลดอนพุด จังหวัดสระบุรี

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการระบาย (ไร่)	ประมาณการรายได้ (ไร่)	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
๑.การบริหารจัดการเพื่อการผลิต															
๑.๑ อบรมให้ความรู้ด้านการผลิตข้าว	←	→													
๑.๒ อบรมให้ความรู้ด้านการจัดทำบัญชี		←	→												
๑.๓ ตรวจวิเคราะห์ดิน	←	→												๕๐๐	
๑.๔ ดำเนินการจัดหาปุ๋ย					←	→								๖๐๐	
๑.๕ การผลิตปุ๋ยหมัก	←	→													
๑.๖ การผลิตสารชีวภัณฑ์				←	→									๕๐๐	
๒.การบริหารจัดการกลุ่ม															
๒.๑ การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในเรื่องการจัดการกลุ่ม	←	→													
๒.๒ ประชุมสมาชิกกลุ่ม	←	→													
๓.การบริหารจัดการตลาด															
๓.๑ ถ่ายทอดความรู้ด้านการตลาด							←	→							
๓.๒ ทำแผนธุรกิจของกลุ่ม							←	→							
๔.การผลิตข้าวของกลุ่มแปลงใหญ่															
๔.๑ การเพาะปลูก					←	→							←	→	นาปี ๒,๘๙๘ นาปรัง ๓,๔๘๔
๔.๒ การเก็บเกี่ยว			←	→					←	→					นาปี ๗,๕๐๐ นาปรัง ๗,๓๐๐
๔.๓ รายได้จากแหล่งอื่นๆ (การรับจ้างทางการเกษตรแก่สมาชิกและเกษตรกรทั่วไป)	←	→													๒๕,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ.๒๕๖๔

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ข้าวตำบลดงตะงาว (กลุ่มโคกโพธิ์สามัคคี)

ที่อยู่ หมู่ ๒ ตำบลดงตะงาว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

กิจกรรม ลดต้นทุนเพิ่มผลผลิตข้าวเพิ่มมูลค่าสินค้า

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๒๑๙ บาท/ต่อไร่ เป็น ๒,๕๓๖ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๘๐ ก.ก./ไร่ เป็น ๙๖๐ ก.ก./ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๖,๕๐๐ บาท/ไร่
- ประเมินการระบาย ๒,๕๓๖ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. ขอรับรองมาตรฐาน GAP ข้าว
๒. แปรรูปผลผลิตจากนาแปลงใหญ่
๓. พัฒนาการบริหารงานกลุ่ม

ตารางที่ ๑๑ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวตำบลดงตะงาว(กลุ่มโคกโพธิ์สามัคคี) จังหวัดสระบุรี

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการระบาย (ไร่)	ประมาณการรายได้ (ไร่)	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
๑.การบริหารจัดการเพื่อการผลิต															
๑.๑ อบรมให้ความรู้ด้านการผลิตข้าว	←	→													
๑.๒ อบรมให้ความรู้ด้านการจัดทำบัญชี		←	→												
๑.๓ ตรวจวิเคราะห์ดิน	←	→													
๑.๔ ดำเนินการจัดหาปุ๋ย					←	→								๖๐๐	
๑.๕ การผลิตปุ๋ยหมัก	←	→													
๑.๖ การผลิตสารชีวภัณฑ์				←	→									๕๐๐	
๒.การบริหารจัดการกลุ่ม															
๒.๑ การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในเรื่องการจัดการกลุ่ม	←	→													
๒.๒ ประชุมสมาชิกกลุ่ม	←	→													
๓.การบริหารจัดการตลาด															
๓.๑ ถ่ายทอดความรู้ด้านการตลาด							←	→							
๓.๒ ทำแผนธุรกิจของกลุ่ม							←	→							
๔.การผลิตข้าวของกลุ่มแปลงใหญ่															
๔.๑ การเพาะปลูก							←	→						นาปี ๒,๕๓๖ นาปรัง ๓,๔๘๔	
๔.๒ การเก็บเกี่ยว										←	→				นาปี ๖,๕๐๐ นาปรัง ๗,๓๐๐
๔.๓ รายได้จากแหล่งอื่นๆ (การรับจ้างทางการเกษตรแก่สมาชิกและเกษตรกรทั่วไป)	←	→												๓๐,๐๐๐	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ.๒๕๖๔

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่...นาแปลงใหญ่ชาวดงเข้มแข็งตำบลดงตะงาว

ที่อยู่...หมู่ ๘ ตำบลดงตะงาว อำเภอคอนทูด จังหวัดสระบุรี

กิจกรรม...ลดต้นทุนเพิ่มผลผลิตข้าว

เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๙๘๕ บาท/ไร่ เป็น ๓,๑๘๘ บาท (๒๐%)

- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๘๐๐ กก./ไร่ เป็น ๙๖๐ กก./ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๖,๕๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๓,๑๘๘ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

- พัฒนาการบริหารงานกลุ่ม
- ลดต้นทุนการผลิตข้าว
- การจัดการแปลงนาอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ ๑๒ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ชาวดงเข้มแข็งตำบลดงตะงาว จังหวัดสระบุรี

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย (ไร่)	ประมาณการรายได้ (ไร่)	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
๑.การบริหารจัดการเพื่อการผลิต															
๑.๑ อบรมให้ความรู้ด้านการผลิตข้าว	←————→														
๑.๒ อบรมให้ความรู้ด้านการจัดทำบัญชี		←————→													
๑.๓ ตรวจวิเคราะห์ดิน	←————→														
๑.๔ ดำเนินการจัดหาปุ๋ย					←————→								๖๐๐		
๑.๕ การผลิตปุ๋ยหมัก	←————→														
๑.๖ การผลิตสารชีวภัณฑ์				←————→								๕๐๐			
๒.การบริหารจัดการกลุ่ม															
๒.๑ การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในเรื่องการจัดการกลุ่ม	←————→														
๒.๒ ประชุมสมาชิกกลุ่ม	←————→														
๓.การบริหารจัดการตลาด															
๓.๑ ถ่ายทอดความรู้ด้านการตลาด						←————→									
๓.๒ ทำแผนธุรกิจของกลุ่ม						←————→									
๔.การผลิตข้าวของกลุ่มแปลงใหญ่															
๔.๑ การเพาะปลูก				←————→ นาปี								←————→ นาปรัง		นาปี ๓,๑๘๘ นาปรัง ๓,๔๘๔	
๔.๒ การเก็บเกี่ยว		←————→ นาปรัง					←————→ นาปี							นาปี ๖,๕๐๐ นาปรัง ๗,๓๐๐	
๔.๓ รายได้จากแหล่งอื่นๆ (การรับจ้างทางการเกษตรแก่สมาชิกและเกษตรกรทั่วไป)	←————→												๒๘,๐๐๐		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ.๒๕๖๔

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๑	ดอนพุด	นาแปลงใหญ่ตำบลดอนพุด	ข้าว	๙๓	๓,๑๐๔	นายพันธุ์ทิพย์ พันธุ์แก้ว	๐๘๑-๙๙๔๔๒๑๔
๒	ดงตะงาว	โคกโพธิ์สามัคคี	ข้าว	๓๖	๗๙๔	นายบุญเชิด วัตแก้ว	๐๘๑-๒๙๑๖๕๙๙
๓	ดงตะงาว	ชาวดงเข้มแข็ง	ข้าว	๗๔	๑,๕๔๕	นายอรุณกรณ์ อ่องชาติ	๐๙๔-๕๙๔๖๒๙๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด , พ.ศ.๒๕๖๔

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

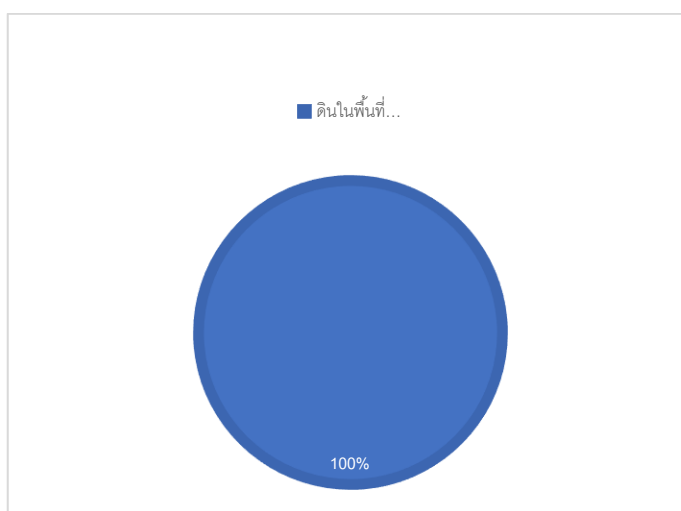
๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่อำเภอดอนพุด ส่วนใหญ่เป็นดินในพื้นที่ราบลุ่ม ที่เหมาะแก่การปลูกข้าว

ตารางที่ ๑๔ แสดงทรัพยากรดินอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

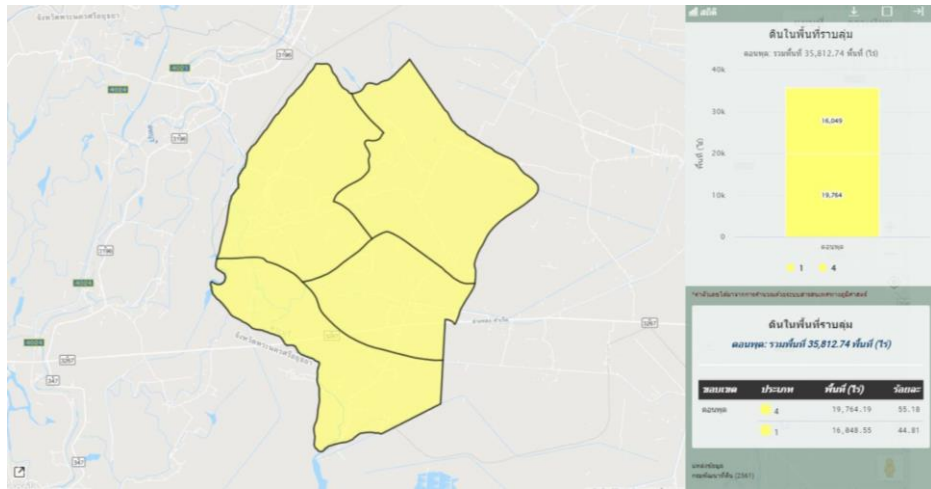
ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	-	-
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	-	-
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	-	-
กลุ่มชุดดินผสม	-	-
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๓๕,๘๑๒.๗๔	๑๐๐

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๔

ภาพที่ ๗ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๔)

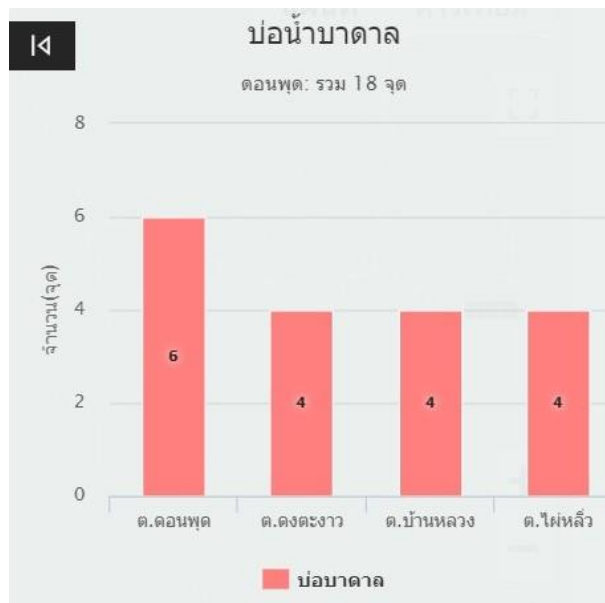

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดินอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๔)

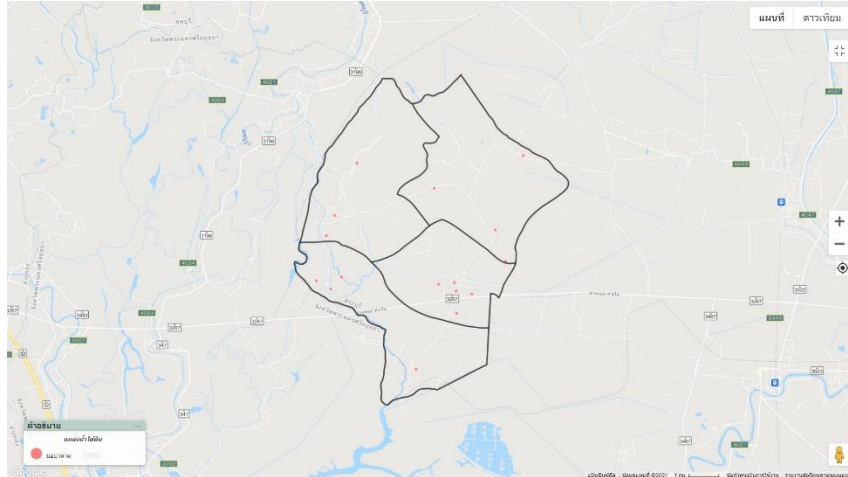
๒) ทรัพยากรน้ำ

อำเภอดอนพุด เป็นพื้นที่อาศัยน้ำชลประทานในการทำการเกษตรเป็นหลัก ๙๗ % ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี รวมทั้งสิ้น ๑๘ บ่อ แยกรายตำบลได้ดังนี้
- ตำบลดอนพุด จำนวน ๖ บ่อ
- ตำบลบ้านหลวง จำนวน ๔ บ่อ
- ตำบลไผ่หลิว จำนวน ๔ บ่อ
- ตำบลดงตะงาว จำนวน ๔ บ่อ

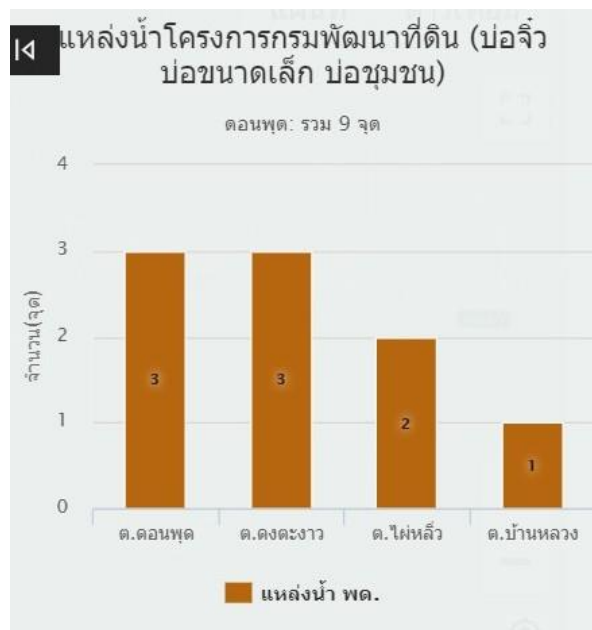

ภาพที่ ๙ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๔)

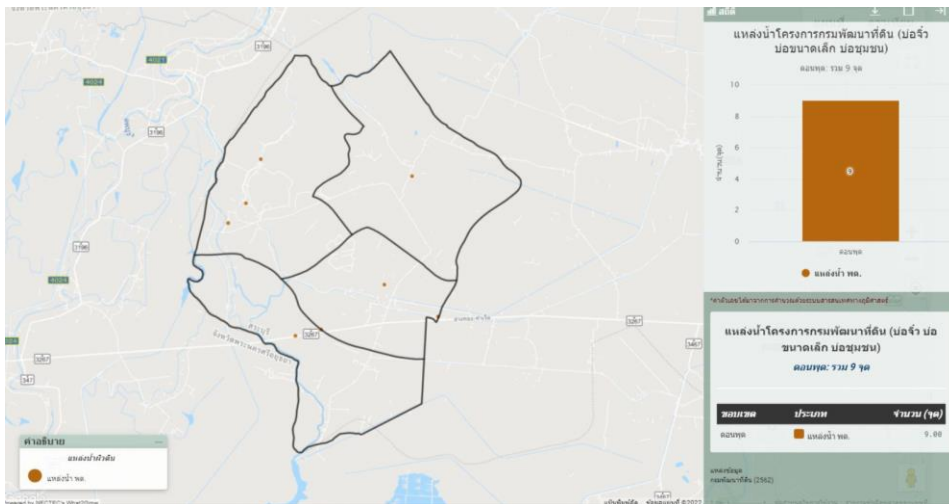

ภาพที่ ๑๐ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอดอนมดุง จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๔)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดิน จะได้รับการเติมจากฝน อำเภอดอนมดุงมีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๙ แห่ง โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๐ แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๒ แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน ๐ แห่ง และ แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน ๐ แห่ง

ภาพที่ ๑๑ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอดอนมดุง จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๑๒ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๑๓ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี (ที่มา : กรมชลประทาน, พ.ศ.๒๕๕๙)

๑.๓ สีนค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ด้วยว่า ไม่มี)

- ไม่มี

๑.๔ สีนค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว

๑) พื้นที่ที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

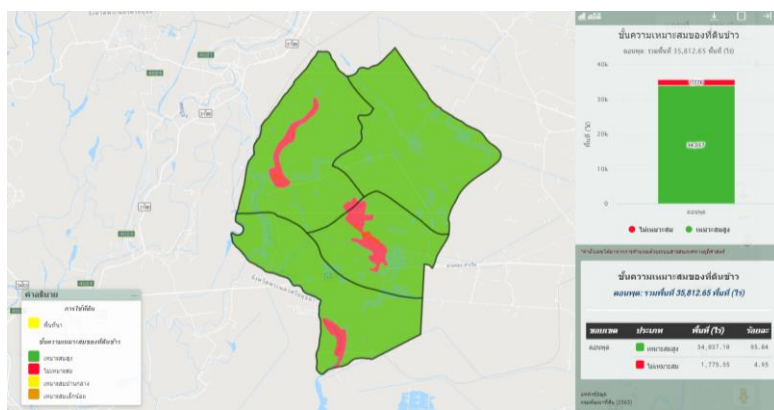
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอคอนปุด มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๓๕,๖๖๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๓๔,๐๓๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๐๔ และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑,๖๒๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๙๕

ตารางที่ ๑๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อําเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

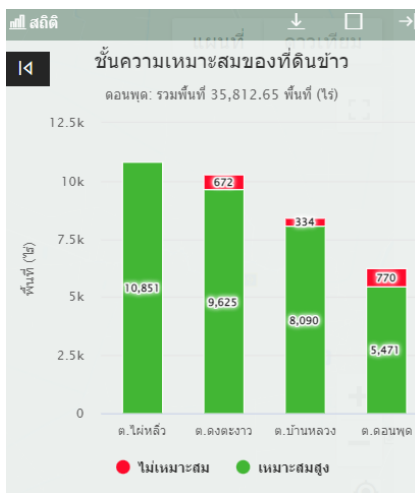
ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก(S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ดอนพุด	๕,๔๗๑	-	-	๗๗๐	๖,๒๔๑
บ้านหลวง	๘,๐๙๐	-	-	๓๓๔	๘,๔๒๔
ไผ่หลิว	๑๐,๘๕๑	-	-	-	๑๐,๘๕๑
ดงตะงาว	๙,๖๒๕	-	-	๖๗๒	๑๐,๒๙๗
รวมอําเภอ	๓๔,๐๓๗	-	-	๑,๗๗๖	๓๕,๘๑๒.๖๕

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๑๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อําเภอดอนพุด

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๑๕ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว อําเภอดอนพุด

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๔)

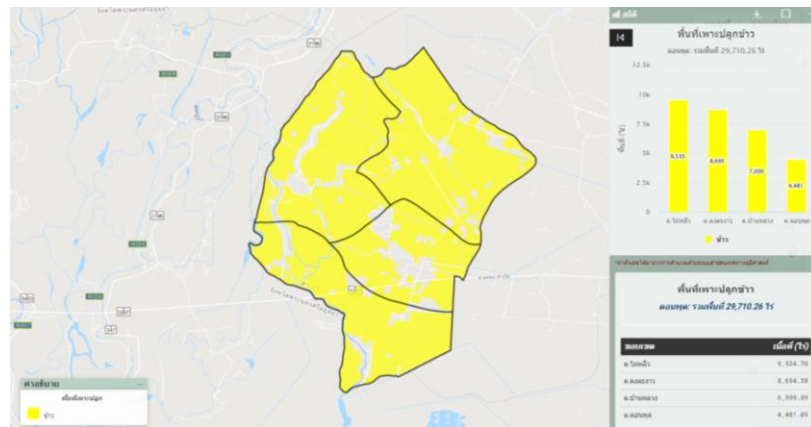
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่ข้าว จำนวน ๒๙,๗๑๐ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลไผ่หลิว จำนวน ๙,๕๓๕ ไร่ รองลงมาคือตำบลดงตะงาว จำนวน ๘,๖๙๕ ไร่ ตำบลบ้านหลวง จำนวน ๗,๐๐๐ ไร่ และตำบลดอนพุด จำนวน ๔,๔๘๑ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูก (ไร่)
๑	ไผ่หลิว	๙,๕๓๕
๒	ดงตะงาว	๘,๖๙๕
๓	บ้านหลวง	๗,๐๐๐
๔	ดอนพุด	๔,๔๘๑
	รวม	๒๙,๗๑๐

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๑๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอดอนพุด
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๔)

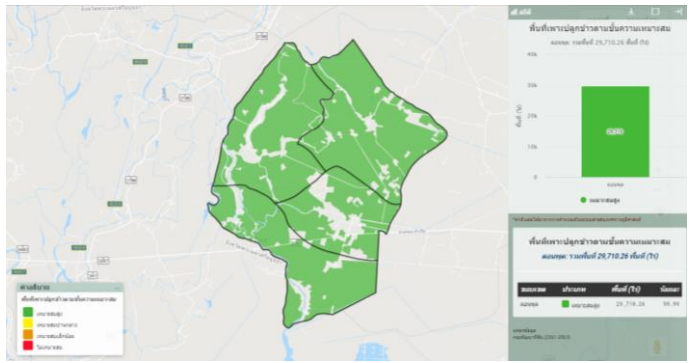
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอดอนพุด มีพื้นที่ปลูกตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๒๙,๗๑๐ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๒๙,๗๑๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

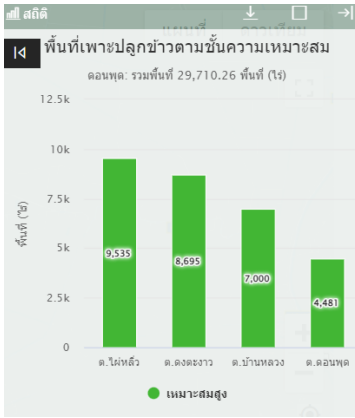
ตารางที่ ๑๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				รวมพื้นที่ทั้งหมด
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	
ไผ่หลิว	๙,๕๓๕	-	-	-	๙,๕๓๕
ดงตะงาว	๘,๖๙๕	-	-	-	๘,๖๙๕
บ้านหลวง	๗,๐๐๐	-	-	-	๗,๐๐๐
ดอนพุด	๔,๔๘๑	-	-	-	๔,๔๘๑
รวมอำเภอ	๒๙,๗๑๐	-	-	-	๒๙,๗๑๐

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๑๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๔>)

ภาพที่ ๑๘ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๔>)

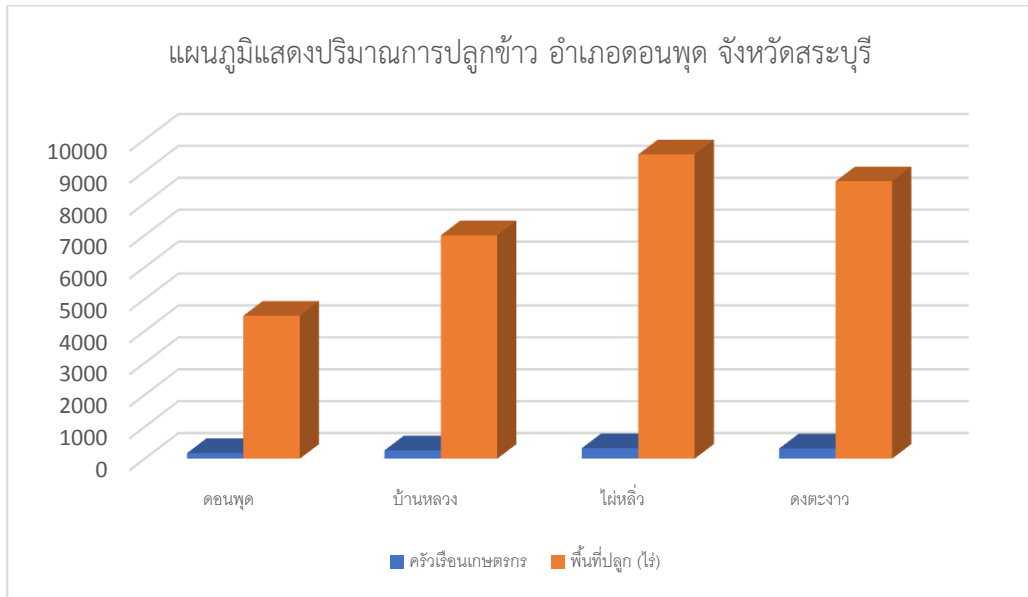
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอดอนพุด มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๒๙,๗๑๐ ไร่ ๑,๐๘๗ ไร่ ๑,๐๘๗ ไร่ โดยพื้นที่ปลูกมากร ตำบลไผ่หลิว จำนวน ๙,๕๓๕ ไร่ จำนวน ๓๓๑ ไร่ ๓๓๑ ไร่ รวงลงมาคือตำบลดงตะงาว จำนวน ๘,๖๙๕ ไร่ ๓๒๑ ไร่ ๓๒๑ ไร่ ตำบลบ้านหลวง จำนวน ๗,๐๐๐ ไร่ ๒๕๙ ไร่ ๒๕๙ ไร่ และตำบลดอนพุด จำนวน ๔,๔๘๑ ไร่ ๑๗๖ ไร่ ๑๗๖ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๘ แสดงปริมาณการผลิตปลูกข้าว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ดอนพุด	๑๗๖	๔,๔๘๑	๔,๔๘๑	๓,๑๓๖.๗๐	๐.๗๐
บ้านหลวง	๒๕๙	๗,๐๐๐	๗,๐๐๐	๔,๙๐๐	๐.๗๐
ไผ่หลิว	๓๓๑	๙,๕๓๕	๙,๕๓๕	๖,๖๗๔.๕๐	๐.๗๐
ดงตะงาว	๓๒๑	๘,๖๙๕	๘,๖๙๕	๖,๐๘๖.๕๐	๐.๗๐
รวม	๑,๐๘๗	๒๙,๗๑๐	๒๙,๗๑๐	๒๐,๗๙๗	๐.๗๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด , พ.ศ.๒๕๖๔

ภาพที่ ๑๙ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ.๒๕๖๔)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

๑) การใช้พันธุ์ดี เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวชนิดพันธุ์ข้าวไม่ไวแสง เช่น พันธุ์สุพรรณบุรี ๑ พันธุ์ปทุมธานี ๑ พันธุ์ กข ๔๑ พันธุ์ กข ๔๗ และพันธุ์ กข อื่นๆ

๒) การเตรียมดิน ในปัจจุบันเกษตรกร ได้เปลี่ยนการเตรียมดินจากการไถตะ แอ่ เป็นการใช้เครื่องมือจอบหมุน โดยการใช้รถแทรกเตอร์ล้อยางหรือล้อตีนตะขาบ ทำการตีดิน หลังจากนั้นจึงใช้รถไถเดินตามทำการตีคลุก เพื่อทำเทือกสำหรับปลูกข้าวในลำดับต่อไป

๓) การปลูกข้าว ในพื้นที่เขตชลประทานเกษตรกรใช้วิธีการปลูกข้าวหลายรูปแบบ ดังนี้

(๑) การปลูกแบบหว่านน้ำตม เป็นวิธีที่เกษตรกรนิยมปลูกมากที่สุด อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ เมล็ดพันธุ์ข้าวที่จะทำการหว่านจะต้องมีการบ่มเพาะให้มีลักษณะ”ตุ่มตา” ก่อนที่จะทำการหว่านลงในแปลงนาที่เตรียมดินไว้แล้ว ในปัจจุบันเกษตรกรจะใช้เครื่องพ่นเมล็ดข้าวลงในแปลงนาแทนการหว่าน

(๒) การปลูกแบบปักดำ เกษตรกรจะใช้เครื่องปักดำ ดังนั้นการเพาะกล้าต้องเพาะกล้าให้เข้ากับเครื่องปักดำที่จะใช้ ในปัจจุบันการปลูกข้าวแบบปักดำ จะมีผู้รับจ้างปลูกข้าวแบบปักดำ โดยทำการเพาะกล้าพร้อมปลูกเกษตรกรเจ้าของพื้นที่ต้องทำการเตรียมดินให้พร้อมสำหรับการปักดำตามเวลาที่ได้ตกลงกับผู้รับจ้างปักดำ

(๓) การปลูกแบบการหยอดเมล็ด โดยใช้เครื่องมือหยอดเมล็ดลงบนแปลงนาที่เตรียมดินทำเทือกไว้แล้ว เกษตรกรเริ่มปลูกข้าวด้วยวิธีการนี้เพิ่มมากขึ้น

(๔) การปลูกด้วยวิธีการอื่นๆ เช่น การโยนกล้า การลุ่มตอซัง

๔) ระบบการให้น้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ ๙๐ อาศัยน้ำระบบชลประทาน ร้อยละ ๑๐ อาศัยน้ำฝนและบ่อกักเก็บน้ำ

๕) การดูแลรักษา

(๑) ระยะกล้า ข้าวอายุ ๑-๑๒ วัน

- หลังหว่านข้าว ไม่เกิน ๔ วัน ฉีดสารป้องกันวัชพืชชนิดคุมหญ้า กรณีปักดำ หลังปักดำ ๑ วัน ปล่อยให้ข้าวเข้าที่ระดับ ๕ เซนติเมตร แล้วฉีดสารเคมีกำจัดวัชพืช

- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ หรือตามค่าวิเคราะห์ดิน เมื่อข้าวอายุ ๒๐ วัน
รักษาระดับน้ำประมาณ ๕ เซนติเมตร

- สำรวจแปลงนาหากไม่พบศัตรูข้าวไม่ต้องฉีดสารเคมี

(๒) ระยะแตกกอ ข้าวอายุ ๒๕-๕๕ วัน

- ข้าวอายุ ๔๐ วัน ระบายน้ำออกปล่อยให้แห้ง ประมาณ ๕ วัน แล้วใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ สูตร ๔๖-๐-๐
อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ ระบายน้ำเข้ารักษาระดับน้ำ ๕-๑๐ เซนติเมตร

- สำรวจแปลงนา หากไม่พบศัตรูข้าวไม่ต้องฉีดสารเคมี

(๓) ระยะข้าวตั้งท้อง ข้าวอายุ ๕๕-๘๕ วัน

- ข้าวอายุ ๕๕-๖๐ วัน (ระยะแตกกอสูงสุด) ใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๓ (หากสังเกตเห็นใบข้าวมีอาการขาดปุ๋ย)
สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ ระบายน้ำเข้าและรักษาระดับน้ำ ๕-๑๐ เซนติเมตรระวังไม่ให้ข้าวขาดน้ำ

- สำรวจแปลงนา หากไม่พบศัตรูข้าวไม่ต้องฉีดสารเคมี กรณีพบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลเฉลี่ย ๑ ตัวต่อต้น
จึงใช้สารเคมีชนิดดูดซึมฉีดตามคำแนะนำในฉลาก หรือฉีดเชื้อราบิวเวอเรีย

(๔) ระยะข้าวสุกแก่ ข้าวอายุ ๘๕-๑๑๕ วัน

- สำรวจแปลงนา หากไม่พบศัตรูข้าวไม่ต้องฉีดสารเคมี

- ข้าวอายุ ๙๕-๑๐๐ วัน ระบายน้ำออกให้แห้ง เพื่อเร่งให้ข้าวสุกแก่พร้อมกัน

๖) การใส่ปุ๋ย

- ระยะกล้า ข้าวอายุ ๑-๑๒ วัน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ หรือ
ตามค่าวิเคราะห์ดินเมื่อข้าวอายุ ๒๐ วัน รักษาระดับน้ำประมาณ ๕ เซนติเมตร

- ระยะแตกกอ ข้าวอายุ ๒๕-๕๕ วัน ใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

- ระยะข้าวตั้งท้อง ข้าวอายุ ๕๕-๘๕ วัน ใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๓ (หากสังเกตเห็นใบข้าวมีอาการขาดปุ๋ย)
สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

๓) การเก็บเกี่ยว ทำการเก็บเกี่ยวเมื่อข้าวอยู่ในระยะพลับพลึง ข้าวอายุประมาณ ๑๑๐-๑๑๕ วัน
(๒๘-๓๐ วันหลังการออกรวง)

๔) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรจะทำการเก็บเกี่ยวโดยใช้รถเกี่ยวข้าวแล้วนำผลผลิตข้าวไปขายที่
โรงสีหรือทำข้าว โดยไม่มีการลดความชื้น ซึ่งความชื้นของเมล็ดข้าวในขณะเก็บเกี่ยวจะมีความชื้นประมาณ ๒๐-๒๕
เปอร์เซ็นต์

๕) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู สำรวจแปลงนาหากไม่พบศัตรูข้าวไม่ต้องฉีดสารเคมี กรณีพบแมลง
ศัตรูพืช เฉลี่ย ๕ - ๑๐ ตัวต่อต้น จึงใช้สารเคมีฉีดตามคำแนะนำในฉลาก หรือฉีดเชื้อราบิวเวอเรีย

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอดอนพุด มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี				←	△	→		←	▽	→		
ข้าวนาปรัง		←	▽	→							←	△

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๒๐ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๔)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอดอนพุด มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนข้าว เป็นเงิน ๔,๑๑๖ บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนข้าว เป็นเงิน ๓,๑๐๙ บาท

ตารางที่ ๒๐ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๔ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
	นาปี	นาปรัง	นาปี	นาปรัง	
ค่าเตรียมดิน	๕๐๐	๕๐๐	-	-	-
ค่าจ้างหว่านข้าว, คราดกลบ	๑๐๐	๑๐๐	-	-	-
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	๔๕๐	๔๕๐	-	-	-
ค่ายาคลุมหญ้า	๒๕๐	๑๒๕	-	-	-
ค่าจ้างฉีดยาคลุมหญ้า	๖๐	๖๐	-	-	-
ปุ๋ยเคมี ๔๖-๐-๐	๓๔๐	๓๔๐	-	-	-
ปุ๋ยเคมี ๑๖-๒๐-๐	๓๕๐	๓๕๐	-	-	-
ค่าเก็บเกี่ยว	๕๐๐	๕๐๐	-	-	-
ค่าขนข้าว	๙๖	๑๑๔	-	-	-
ค่าน้ำมันดีเซล / เบนซิน	๒๓๐	๓๕๐	-	-	-
ค่าบำรุงเครื่อง	๒๒๐	๒๒๐	-	-	-
ค่าเช่านา	๑,๐๒๐		-	-	-
ค่ากระแสไฟฟ้าสูบน้ำ	-	-	-	-	-
ผลผลิต (กก./ไร่)	๘๐๐	๘๕๐	-	-	-
รวมรายจ่าย (บาท)	๔,๑๑๖	๓,๑๐๙	-	-	-
รวมรายได้ (บาท)	๗,๕๐๐	๗,๕๒๐	-	-	-
กำไรสุทธิ (บาท)	๓,๓๘๔	๔,๔๑๑	-	-	-

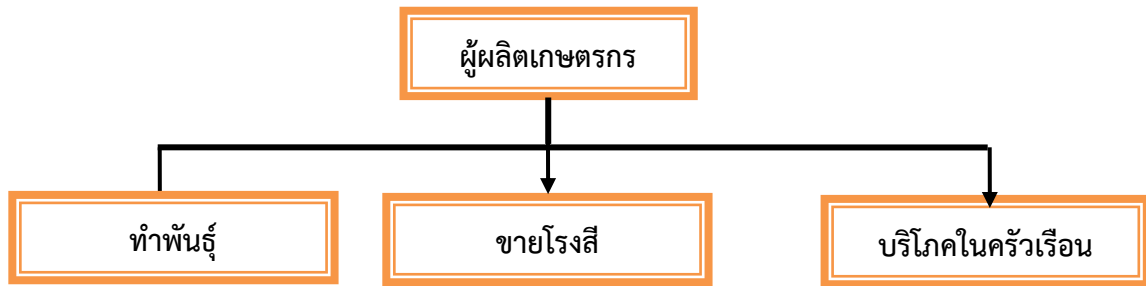
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๔)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

(๑) วิถีการตลาด ภายใต้ขอบเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี มีข้อมูลเกี่ยวกับโรงงานหรือจุดรับซื้อผลผลิตของพืชเป้าหมาย ทั้งของของผู้ประกอบการเอกชน สหกรณ์ กลุ่มรวบรวม เช่น โรงสีข้าว (สินค้าข้าว) ข้อมูลที่สำรวจรวบรวมได้แก่ จำนวนโรงงาน กำลังการผลิตที่สามารถรองรับผลผลิตพืช แบ่งตามการใช้ประโยชน์เป็น

- ใช้บริโภคในครัวเรือน ๑,๒๑๑ ตัน
- ใช้ทำพันธุ์ ๕๘๓ ตัน
- ส่งเข้าโรงงาน ๑๙,๓๒๓.๑๗ ตัน

รวมปริมาณความต้องการผลผลิต (Demand) ๒๑,๑๑๗.๑๗ ตัน

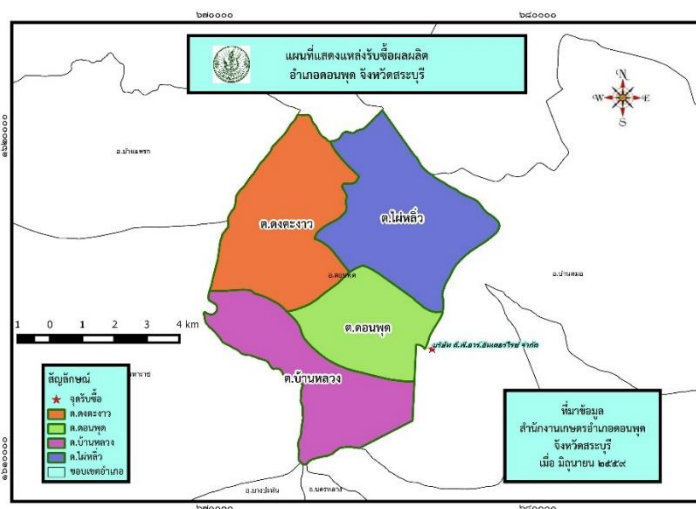

ภาพที่ ๒๑ แสดงวิถีการตลาดข้าว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ. ๒๕๖๔)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอดอนพุด มีไม่มีโรงสีในพื้นที่เขตอำเภอดอนพุด เกษตรกรในอำเภอดอนพุดจะขายข้าวในเขตพื้นที่ติดต่อในเขตอำเภอบ้านหม้อ และ อำเภอนครหลวง ที่เป็นเขตติดต่อ จำนวน ๒ แห่ง

๑. โรงสี ช.บุญชูพืชผล
๒. โรงสีDPR อินเตอร์ไฟร์

ภาพที่ ๒๒ แสดงแหล่งรับซื้อข้าวเปลือก อำเภอดอนพุด
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๔)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอดอนพุด มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว จำนวน ๒๐ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๑๐ ราย

องค์ความรู้ที่กษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

- การทำนาแบบลดต้นทุน
- การผลิตปลอดภัยจากสารพิษ
- การทำบัญชีครัวเรือน

ตารางที่ ๒๑ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	บัณฑิต สำเร็จศิลป์	๒	ดอนพุด	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๒	มณีรัตน์ กิรติมาก	๓	ดอนพุด	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๓	ศักดิ์ดา คำนุกูล	๑	ดงตะนาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๔	อภิวัฒน์ สมะโน	๕	ดอนพุด	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๕	สามัคคี จินดาเพิ่ม	๓	ดอนพุด	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๖	ดอกไม้ สาริการินทร์	๔	ดอนพุด	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๗	พะเยาว์ ปานเกลียว	๖	ไผ่หลิว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๘	พิลัยวรรณ สีเดือน	๒	ดอนพุด	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๙	เพ็รี ฉ่ำศรี	๒	ดอนพุด	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๐	พรไพโร อ่อนเมือง	๓	ดงตะนาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๑	บุญเชิด วัตแก้ว	๒	ดงตะนาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๒	สุพจน์ กุลจัน	๒	ดงตะนาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๓	สายน้อย ศรีอำไพ	๒	ดงตะนาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๔	ยุเดือน รอดเรือง	๔	ดอนพุด	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๕	สำเร็จ ลานทอง	๔	ดงตะนาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๖	จำเริญ ม่วงฉิ่ง	๒	ดงตะนาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๗	วีรพงษ์ ดำรงค์สกุล	๒	ดงตะนาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๘	สุพจน์ เสือคู่ย์	๙	ดงตะนาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๙	จรัญ กองวิเชียร	๑	ดงตะนาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๒๐	สนุ่น สุขคะ	๑	ดงตะนาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ.๒๕๖๔)

๑.๔.๒ ชนิดสินค้า ข้าวโพดฝักสด

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

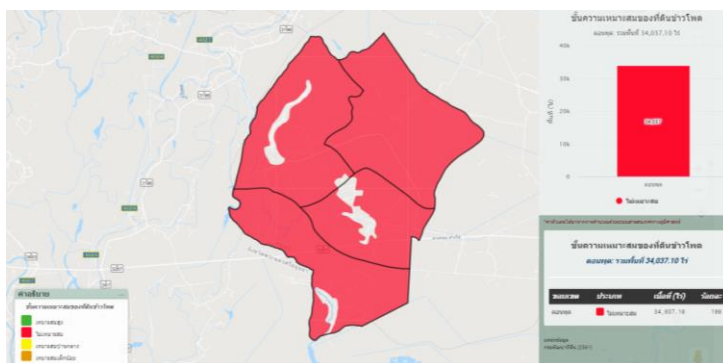
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอดอนพุด มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดฝักสด ทั้งหมด จำนวน ๐ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๔,๐๓๗.๑๐ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๒๒ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดฝักสด (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ไผ่หลิว	-	-	-	๑๐,๘๕๑	๑๐,๘๕๑
ดงตะงาว	-	-	-	๙,๖๒๕	๙,๖๒๕
บ้านหลวง	-	-	-	๘,๐๙๐	๘,๐๙๐
ดอนพุด	-	-	-	๕,๔๗๑	๕,๔๗๑
รวมอำเภอ	-	-	-	๓๔,๐๓๗.๑๐	๓๔,๐๓๗.๑๐

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๒๓ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๒๔ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๔)

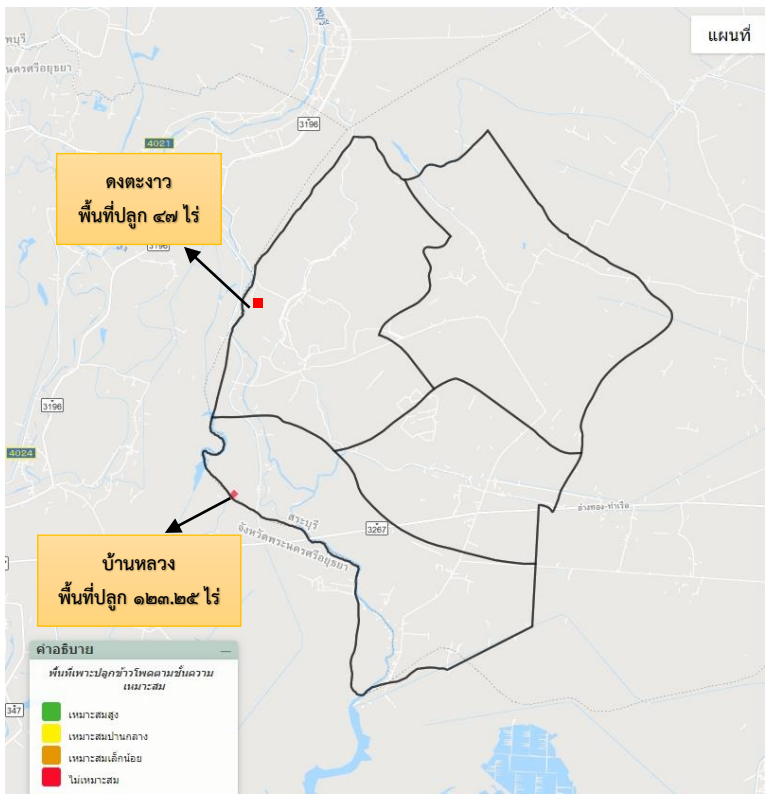
(๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด

อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด บนพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๗๒.๒๕ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ ตำบลบ้านหลวง จำนวน ๑๒๓.๒๕ ไร่ รองลงมาคือตำบลดงเตงาว จำนวน ๔๙ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด (ไร่)
๑	บ้านหลวง	๑๒๓.๒๕
๒	ดงเตงาว	๔๙
	รวม	๑๗๒.๒๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด , พ.ศ.๒๕๖๔

ภาพที่ ๒๕ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอดอนพุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ. ๒๕๖๔)

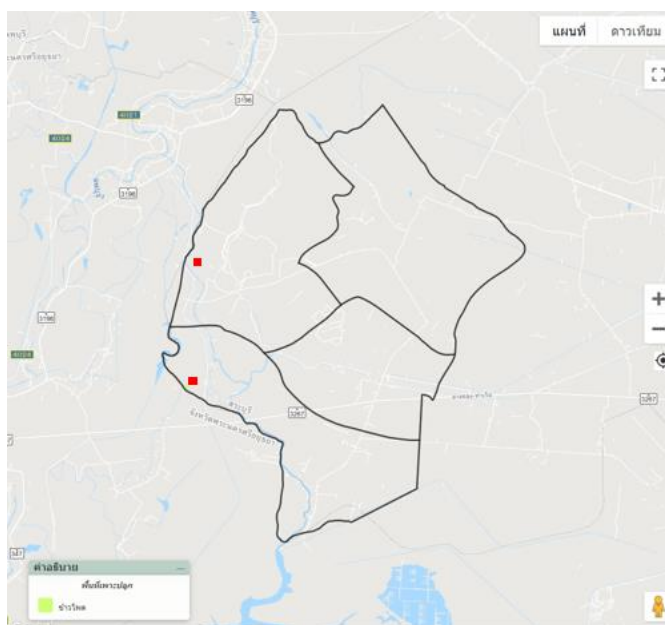
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด ตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอดอนพุด มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด บนพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๗๒.๒๕ ไร่ เนื่องจากพื้นที่อำเภอดอนพุดเป็นพื้นที่เป็นลักษณะของดินเหนียว การระบายน้ำเลว แต่พื้นที่ที่สามารถปลูกข้าวโพดฝักสดได้ดี ควรเป็นที่ดอนมีการระบายน้ำได้ดี ถ้าเป็นที่ลุ่มควรยกร่องระบายน้ำอย่าให้น้ำขัง ข้าวโพดขึ้นได้ดีในดินร่วนปนทรายที่ระบายน้ำได้ดี มีความอุดมสมบูรณ์ของดินและปริมาณแร่ธาตุอาหารพืชสูงพอสมควร

ตารางที่ ๒๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสดตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

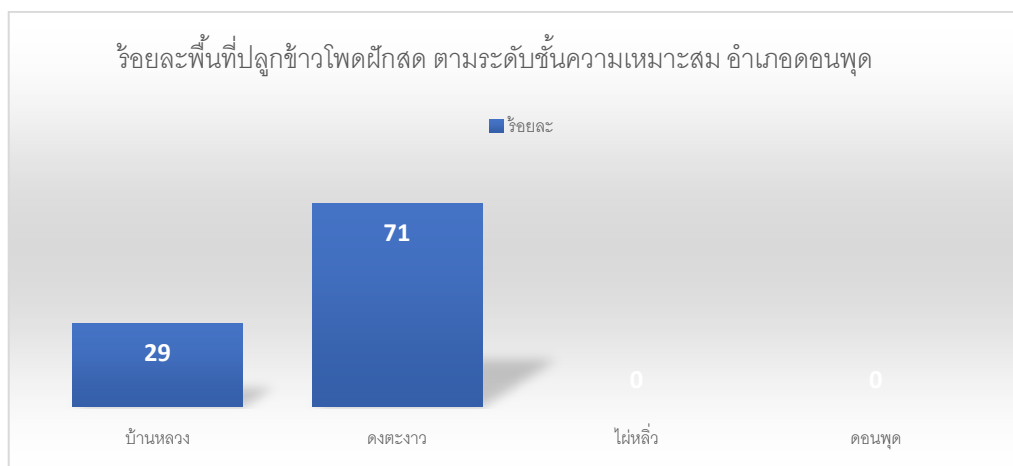
ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดฝักสด (ไร่)				รวมพื้นที่ทั้งหมด
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	
ไผ่หลิว	-	-	-	-	-
ดงตะงาว	-	-	-	๔๗	๔๗
บ้านหลวง	-	-	-	๑๒๓.๒๕	๑๒๓.๒๕
ดอนพุด	-	-	-	-	-
รวมอำเภอ	-	-	-	๑๗๐.๒๕	๑๗๐.๒๕

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๒๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสดตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๒๗ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๔)

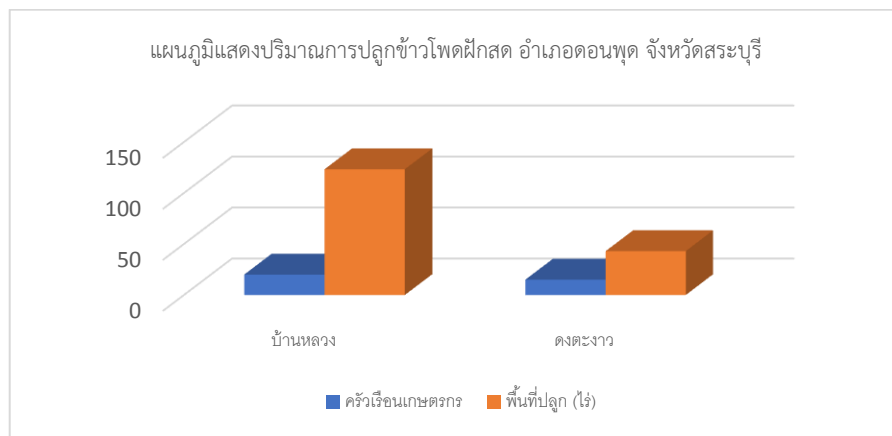
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอดอนพุด มีพื้นที่การปลูกข้าวโพดฝักสด จำนวน ๑๗๒.๒๕ ไร่ ๓๕ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากอยู่ที่ตำบลบ้านหลวง จำนวน ๑๒๓.๒๕ ไร่ ๒๐ ครัวเรือน และตำบลดงตะงาว จำนวน ๔๙ ไร่ ๑๕ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๕ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บ้านหลวง	๒๐	๑๒๓.๒๕	๑๒๓.๒๕	๑๙๖	๑.๕๙
ดงตะงาว	๑๕	๔๙	๔๙	๙๗.๑๘	๒.๒๖
รวม	๓๕	๑๗๒.๒๕	๑๖๖.๒๕	๒๙๓.๑๘	๓.๘๕

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๔)

ภาพที่ ๒๕ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๔)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

๑.การใช้พันธุ์ดี

เลือกพันธุ์ข้าวโพดที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ ช่วงเวลา การระบาดของโรคแมลงในพื้นที่ที่เราทำการผลิต พันธุ์ที่นิยมใช้ในพื้นที่ ได้แก่ ข้าวโพดหวานชัยนาท ๘๖-๑ และข้าวโพดข้าวเหนียวสวีทไวโอเล็ต

๒.การเตรียมดิน

ในการปลูกข้าวโพดหวานควรมีการเตรียมดินอย่างดี เพื่อช่วยกำจัดวัชพืชย่อยเศษซากพืชและคลุกเคล้าอินทรีย์วัตถุ อีกทั้งยังเป็นการทำลายโรคและแมลงบางชนิดที่เป็นศัตรูข้าวโพด โดยทั่วไปการเตรียมดินควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. ไถด้วยผานสาม ๑ ครั้ง ลึก ๒๐-๓๐ เซนติเมตร และตากดิน ๗-๑๐ วัน แล้วพรวนด้วยผานเจ็ด ๑ ครั้ง แล้วคราดเก็บเศษซาก ราก เหง้า หัว ไหล ของวัชพืชออกจากแปลงให้หมด

๒. เก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ ถ้าพบว่าดินมีความเป็นกรดต่ำกว่า ๕.๕ ให้หว่านปูนขาว อัตรา ๑๐๐-๒๐๐ กิโลกรัมต่อไร่แล้วพรวนกลับ จากนั้นปล่อยทิ้งไว้ประมาณ ๑๔ วัน ก่อนปลูกข้าวโพดหวาน

๓. ถ้าดินมีอินทรีย์วัตถุต่ำกว่า ๑.๕ ให้ใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกที่ย่อยสลายดีแล้ว อัตรา ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ แล้วพรวนดินกลบ

๓. การปลูก

เมล็ดพันธุ์ที่นำมาปลูกควรมีความงอกสูงกว่า ๘๕ เปอร์เซ็นต์ หยอด ๑ เมล็ดต่อหลุม โดยใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ ๑.๐-๑.๒ กิโลกรัมต่อไร่ แต่ถ้าเมล็ดพันธุ์มีความงอกต่ำกว่า ๘๕ เปอร์เซ็นต์ ควรหยอดเมล็ด ๑-๒ เมล็ด ต่อหลุม และหยอดลึกประมาณ ๓-๕ เซนติเมตร ซึ่งใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ ๑.๕-๒.๐ กิโลกรัมต่อไร่ เนื่องจากพันธุ์ข้าวโพดหวานที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่ต้านทานต่อโรคราน้ำค้าง ดังนั้นก่อนปลูกทุกครั้งต้องคลุกเมล็ดพันธุ์ด้วย สารเมตาแลกซิล อัตรา ๗ กรัมต่อเมล็ด ๑ กิโลกรัม เพื่อป้องกันโรคราน้ำค้าง สำหรับอัตราปลูกที่เหมาะสมของข้าวโพดหวานเพื่ออุตสาหกรรมการแปรรูปควรอยู่ในช่วง ๘,๕๐๐-๑๑,๐๐๐ ต้นต่อไร่ ซึ่งการจัดระยะปลูกสามารถทำได้โดย

๑. ใช้ระยะระหว่างแถว ๗๕ เซนติเมตร และระยะระหว่างต้น ๒๐-๒๕ เซนติเมตร เมื่อข้าวโพดมีอายุประมาณ ๑๐-๑๔ วัน ถอนแยกให้เหลือ ๑ ต้นต่อหลุม จะได้จำนวนต้นประมาณ ๘,๕๓๓-๑๐,๖๖๗ ต้นต่อไร่

๒. ใช้ระยะระหว่างแถวและระยะระหว่างต้นเท่ากัน คือ ประมาณ ๔๐ เซนติเมตร เมื่อข้าวโพดมีอายุประมาณ ๑๐-๑๔ วัน ถอนแยกให้เหลือ ๑ ต้นต่อหลุม จะได้จำนวนต้นประมาณ ๑๐,๐๐๐ ต้นต่อไร่

๔. ระบบการให้น้ำ

การขาดน้ำทุกระยะการเจริญเติบโตจะมีผลให้ผลผลิตและคุณภาพของข้าวโพดลดลง ดังนี้

๑. ให้น้ำทันทีหลังปลูกและหลังการใส่ปุ๋ยทุกครั้ง หลังจากนั้นให้น้ำทุก ๗-๑๒ วัน ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ วิธีการให้น้ำที่เกษตรกรปฏิบัติมีอยู่ ๒ แบบ คือ ให้น้ำตามร่องคูและให้น้ำแบบพ่นฝอย (Sprinkler) ซึ่งการให้น้ำแบบพ่นฝอยควรให้น้ำแต่ละครั้งประมาณ ๓๕-๔๐ มิลลิเมตร ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศและชนิดของดิน เช่น ถ้าดินที่ใช้ปลูกเป็นดินทรายหรือดินร่วน ควรให้น้ำถี่กว่าดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียว เพราะดินดังกล่าวมีความสามารถในการเก็บความชื้นไว้ นอกจากนี้ในช่วงการเจริญเติบโต หากสภาพอากาศมีอุณหภูมิสูงหรือมีลมแรงก็ควรมีการให้น้ำถี่ขึ้น

๒. หากพบว่าใบข้าวโพดหวานเหี่ยวหรือม้วนในช่วงเช้าหรือเย็น แสดงว่าขาดน้ำต้องรีบให้น้ำทันที

๓. หลังการให้น้ำต้องระวังไม่ให้น้ำท่วมขังในแปลงนานเกิน ๒๔ ชั่วโมง เพราะข้าวโพดหวานจะชะงักการเจริญเติบโต ผลผลิตลดลงหรืออาจตายได้

๔. อย่านำข้าวโพดขาดน้ำในช่วงการเจริญเติบโต โดยเฉพาะในช่วงผสมเกสรและติดเมล็ด เพราะจะทำให้ผลผลิตและคุณภาพผลผลิตลดลงอย่างมาก ถึงแม้การขาดน้ำจะเป็นช่วงสั้น ๆ และไม่รุนแรง

๕. หยดให้น้ำก่อนเก็บเกี่ยวข้าวโพดหวานประมาณ ๒-๓ วัน

๕. การดูแลรักษา

ดูแลตามสถานการณ์ หากพบอาการขาดน้ำ ก็เพิ่มการให้น้ำ ฝ้าระวัง โรคและแมลงศัตรูพืช

๖. การใส่ปุ๋ย

ควรใส่ปุ๋ย ๓ ครั้ง ดังนี้

- ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๑ ที่ ๑๔ วันหลังปลูก โดยดินร่วนปนทราย ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ดินเหนียวใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๕๐ กิโลกรัม/ไร่

- ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ เมื่อต้นข้าวโพดอายุ ๒๕ - ๓๐ วัน ปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐ อัตรา ๕๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปุ๋ยยูเรีย สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๒๕-๓๐ กิโลกรัม/ไร่ หากสภาพดินทรายให้เพิ่มสูตร ๒๑-๐-๐ เป็น ๘๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปุ๋ยยูเรียเป็น ๔๔ กิโลกรัม/ไร่

- ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๓ เมื่อต้นข้าวโพดอายุ ๔๐-๔๕ วัน โดยใส่ปุ๋ยสูตร และอัตราเดียวกันกับครั้งที่ ๒

๗. การเก็บเกี่ยว

ระยะเก็บเกี่ยวข้าวโพดหวานถือเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะหากเก็บเกี่ยวเร็วเกินไปข้าวโพดจะหวานน้อย หากเก็บเกี่ยวช้าเกินไป ข้าวโพดหวานจะมีความหวานลดลงเช่นกัน ระยะการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม คือ หลังข้าวโพด ออกใหม่ ๑๘-๒๐ วัน หรือ พบว่า ไหมข้าวโพดเปลี่ยนเป็นสีดำ หรือเมล็ดส่วนปลายของฝักเปลี่ยนเป็นสีเหลือง หากเมล็ดสีขาวแสดงว่าข้าวโพดอ่อนเกินไป หากเมล็ดสีเหลือง และเมล็ดเริ่มเหี่ยวแสดงว่าแก่จัดเกินไป

วิธีการเก็บเกี่ยว

- ให้ใช้มือหักฝักสดบริเวณก้านฝักที่ติดลำต้น ฝักข้าวโพดหวานจะคงความสดได้ประมาณ ๒๔ ชั่วโมง แต่ยืดอายุความสดได้ด้วยการตัดให้มีส่วนลำต้นปล้องด้านบน และด้านล่างติดที่ฝัก ซึ่งยืดอายุความสด และความหวานได้อีก ๒๔ ชั่วโมง รวมเป็น ๔๘ ชั่วโมง

๘. การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ควรเก็บฝักข้าวโพดหวานในที่ร่ม และไม่ได้รับแสง ไม่กองฝักข้าวโพดบนพื้นดิน ควรวางบนพื้นที่ยกสูงด้วยไม้หรือวางกองบนพื้นซีเมนต์ที่ทำความสะอาดแล้ว และไม่กองสูงในปริมาณมาก เพราะจะทำให้ข้าวโพดร้อน เกิดการช้ำ ความหวานลดลงเปลือกหุ้มฝักเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล

๙. การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

๑. วิธีเขตกรรม

ด้วยการควบคุมวัชพืช ใน ๒ แนวทาง ได้แก่ เตรียมดิน การตายหญ้า และการพรวนดินพูนโคน

- การควบคุมวัชพืชด้วยการเตรียมดิน เป็นขั้นตอนสำคัญในการปลูกข้าวโพดหวานเพื่อให้ได้ผลผลิตต่อไร่สูง เพราะดินที่ร่วนซุยจะเหมาะกับการงอกของเมล็ด ทำให้รากหยั่งลึก แทรกตัวในดิน และนำสารอาหาร และแร่ธาตุได้ดี ทำให้ผลผลิตต่อไร่จะสูงตาม

- การควบคุมวัชพืชด้วยการตายหญ้า และการพรวนดินพูนโคน โดยการถากด้วยจอบให้วัชพืชหลุดจากดิน หลังจากนั้น ทำการพูนโคนต้นด้วยจอบจากดินบริเวณร่องแปลงให้สูงขึ้น โดยทั่วไปการตายหญ้า และพูนโคนนิยมทำหลังจากต้นข้าวโพดหวานงอกแล้ว ๓-๔ สัปดาห์ ซึ่งพร้อมกับการใส่ปุ๋ยครั้งแรกพอดี

๒. การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช

การกำจัดวัชพืชแบ่งเป็นการใช้สารก่อนปลูก การใช้ก่อนวัชพืชงอก และการใช้หลังวัชพืชงอก

- การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชก่อนการปลูกพืช (pre-planting) มีวัตถุประสงค์เพื่อกำจัดวัชพืชในขั้นตอนการเตรียมดินเพื่อช่วยลดวัชพืช โดยฉีดพ่นก่อนเตรียมดิน ๓-๑๐ วัน ขึ้นกับชนิดวัชพืช โดยเฉพาะกรณีเร่งปลูก และไม่มีเวลาไถตากดิน แต่ทั้งนี้ ควรใช้สารกำจัดวัชพืชที่ไม่มีฤทธิ์ตกค้าง

- การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชก่อนข้าวโพดงอก (pre-emergence) เป็นการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชชนิดเลือกทำลายวัชพืชสำหรับป้องกันเมล็ดวัชพืชงอก และยับยั้งการเติบโตหรือทำลายต้นกล้าวัชพืชที่งอกแล้วยังอยู่ที่ดิน โดยการพ่นสารเคมีทันทีหลังการปลูกข้าวโพดหวาน สารเคมีที่ใช้ เช่น อะลาคลอร์ เป็นต้น

- การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชหลังข้าวโพดงอก (post-emergence) เป็นสารเคมีกำจัดวัชพืชหลังจากข้าวโพดหวาน และวัชพืชงอก ทั้งในระยะต้นกล้าหรือเติบโตแล้ว ซึ่งควรใช้ก่อนข้าวโพดหวานหรือวัชพืชออกดอก แต่การใช้สารกลุ่มนี้ต้องระมัดระวังเมื่อหลังพ่นควรให้มีการปลอดฝนประมาณ ๔ ชั่วโมง เพื่อให้ยาออกฤทธิ์ สารในกลุ่มนี้ได้แก่ อะลาคลอร์ เป็นต้น

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอดอนพุด มีการฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน ถึงเดือน มกราคม ปลูกสูงสุด ในเดือน พฤศจิกายน และเดือน มกราคม การเก็บเกี่ยวระหว่างเดือน มีนาคม ถึงเดือน เมษายน เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือน มีนาคม โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดฝักสด ในอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวโพดฝักสด	←△→		←▽→								←△→	

สัญลักษณ์ ←→ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ←→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๒๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
 (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ. ๒๕๖๔)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอดอนพุด มีต้นทุนการผลิตข้าวโพดฝักสด โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุน ๔,๘๗๐ บาท/ไร่ และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุน ๐ บาท เป็นเงิน ๐ บาท

ตารางที่ ๒๖ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดฝักสด ปี ๒๕๖๔ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
๑.พันธุ์	๘๕๐				
๒.ยากุมวัชพืช					
- ยาคุมหญ้า	๒๐๐				
- ยาฆ่าหญ้า	๒๐๐				
- ยากำจัดโรคพืชและแมลง					
๓.ปุ๋ย					
- ปุ๋ยเคมี (ก.ก.)	๗๒๐				
๔.ค่าบริการ					
๑ ค่าจ้างเตรียมดิน	๑,๐๐๐				
๒ ค่าจ้างปลูก	๓๐๐				
๓ ค่าจ้างฉีดยา	๘๐				
๔ ค่าจ้างใส่ปุ๋ย	๘๐				
๕.ค่าเช่า	๑,๐๐๐				
๖. ค่าบริหารจัดการอื่น ๆ	๔๔๐				
รวม	๔,๘๗๐				

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ๒๕๖๕)

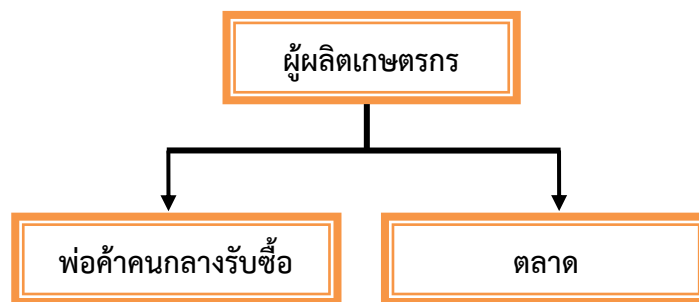
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี ไม่มีแหล่งโรงงานรับซื้อข้าวโพดฝักสด แต่จะเป็นลักษณะของการรวมกลุ่มเกษตรกรด้วยกัน แล้วมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อในพื้นที่ ผลผลิตที่ผลิตได้ในขอบเขตพื้นที่ของอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี แบ่งตามการใช้ประโยชน์เป็น

- ใช้บริโภคในครัวเรือน ๐ ตัน
- ใช้ทำพันธุ์ ๐ ตัน
- ส่งขายพ่อค้าคนกลาง ๒๗๕ ตัน

(๑) วิธีการตลาดข้าวโพดฝักสด

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

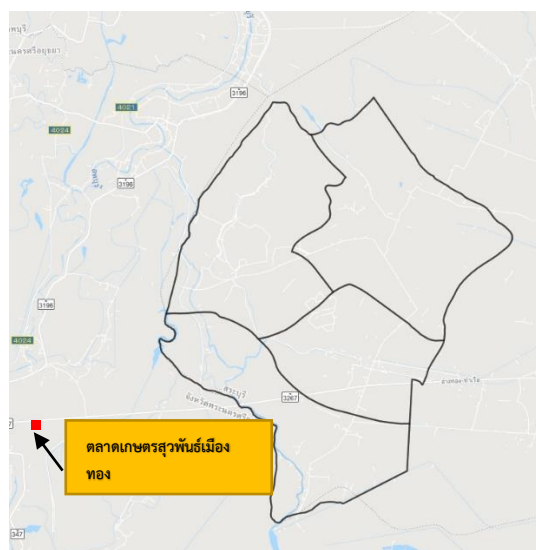
ภาพที่ ๓๐ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๔)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอดอนพุด มีไม่มีแหล่งรับซื้อข้าวโพดฝักสดในพื้นที่ แต่เนื่องจากมีอาณาเขตติดกับ จังหวัดอ่างทอง จึงสามารถนำไปขายที่ตลาดกลาง

๑. ตลาดเกษตรสุพรรณเมืองทอง อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง
๒. พ่อค้าคนกลางรับซื้อ

ภาพที่ ๓๑ แสดงแหล่งรับซื้อข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ. ๒๕๖๔)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอดอนพุด มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าวโพดฝักสด จำนวน ๑ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer จำนวน ๑ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

- การปลูกฝักปลอดภัยจากสารพิษ
- การทำบัญชีครัวเรือน

ตารางที่ ๒๗ แสดง Smart Farmer ต้นแบบ/ Smart Farmer อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นางกัลยา รักชาติ	๖	ดงตะนาว	ดอนพุด	๖๒	ข้าวโพดฝักสด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด , พ.ศ.๒๕๖๔)

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า พริกสด

๑. พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑. เขตความเหมาะสม

- ไม่มีข้อมูลพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกพริกสด

- ดินที่เหมาะสมในการปลูกพริกนั้น ต้องมีความร่วนซุย ระบายน้ำได้ดี มีอินทรีย์วัตถุ รวมถึงธาตุอาหารที่เพียงพอ เพื่อการเจริญเติบโตที่ดี ถ้ามีน้ำท่วมขัง พริกจะเหี่ยวตายได้ง่าย พริกเป็นพืชที่ชอบแสงแดด

หมายเหตุ : ยังไม่มีการจัดทำแผนที่ความเหมาะสมสำหรับปลูกพริกสด

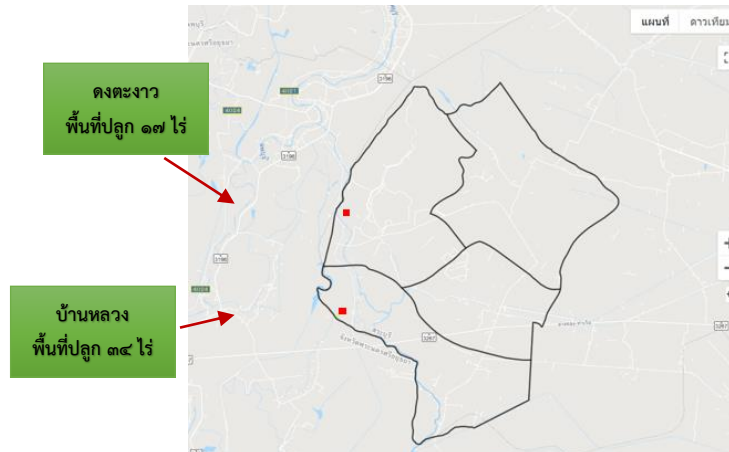
๒. พื้นที่ปลูก

อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่ปลูก พริกสด จำนวน ๕๑ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ ตำบลบ้านหลวง จำนวน ๓๔ ไร่ รองลงมาคือตำบลดงตะงาว จำนวน ๑๗ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๘ แสดงพื้นที่ปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกพริกสด (ไร่)
๑	บ้านหลวง	๓๔
๒	ดงตะงาว	๑๗
	รวม	๕๑

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ.๒๕๖๔

ภาพที่ ๓๒ แสดงพื้นที่ปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๔)

๓. พื้นที่ปลูกตามระดับชั้นความเหมาะสม

หมายเหตุ : - ไม่มีข้อมูลพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกพริกสด

- ยังไม่มีการจัดทำแผนที่พื้นที่ปลูกพริกสดตามระดับชั้นความเหมาะสม

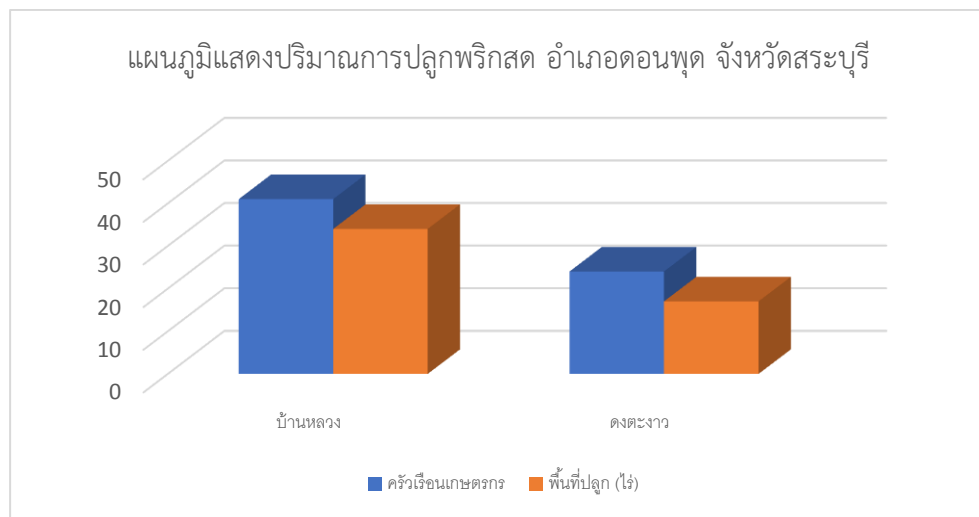
๒. ปริมาณการผลิต

อำเภอดอนพุด พื้นที่ปลูกพริก จำนวน ๕๑ ไร่ ๖๕ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมาก ตำบลบ้านหลวง จำนวน ๓๔ ไร่ จำนวน ๔๑ ครัวเรือน และตำบลดงตะงาว จำนวน ๑๗ ไร่ จำนวน ๒๔ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๙ แสดงปริมาณการปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บ้านหลวง	๔๑	๓๔	๓๔	๑๓๖	๔
ดงตะงาว	๒๔	๑๗	๑๗	๖๘	๔
รวม	๖๕	๕๑	๕๑	๒๐๔	๓.๘๕

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๔)

ภาพที่ ๓๓ แสดงปริมาณการปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๔)

๓. สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต

๑. การใช้พันธุ์ดี

ควรเลือกใช้พันธุ์พริกที่ตลาดมีความต้องการ มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม พันธุ์ที่นิยมใช้ในพื้นที่อำเภอดอนพุด ได้แก่ พริกจินดา

๒. การเตรียมดิน

การเตรียมดินปลูกพริกนั้น ควรพิจารณาความแตกต่างตามสภาพของดินและระดับน้ำดังนี้ คือ

๑. การเตรียมดิน ควรขุดหรือไถดินให้ลึกประมาณ ๑๕ ซม. ตากดิน ๕-๗ วัน ใส่ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก ที่สลายตัวแล้วประมาณ ๒๐ กก. ต่อเนื้อที่ ๕ ตารางเมตร พรวนย่อยผิวหน้าดินให้ละเอียด

๒. การเตรียมดินปลูกในเขตอาศัยน้ำฝน ต้องพิจารณาเลือกที่ซึ่งระบายน้ำได้ดี การกำหนดแถวปลูกให้กำหนดแถวคู่ห่างกัน ๑.๒๐ ม. และให้ระยะระหว่างแถวห่างกัน ๐.๕๐ ม. ระยะระหว่างต้น ๐.๕๐ X ๐.๕๐ ม. เมื่อเตรียมแปลงปลูกแล้วให้ใส่ปุ๋ยคอก ในอัตราไร่ละ ๑,๒๐๐ - ๓,๐๐๐ กก. ทำการคลุกปุ๋ยคอกให้เข้ากับดินแล้วใส่ปุ๋ยเคมี

สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ในอัตรา ๕๐ กก. ต่อไร่ และใช้สารเคมีป้องกันและในสภาพดินที่เป็นกรดจัดควรใช้ปูนขาวในอัตรา ๒๐๐ - ๔๐๐ กก.ต่อไร่

๓. การปลูก

สามารถทำได้ ๓ แบบ ขึ้นอยู่กับสภาพของพื้นที่ ดังนี้

๑. แบบไม่ยกแปลง เหมาะสำหรับพื้นที่ที่มีการระบายน้ำดี อาจจะปลูกเป็นแถวเดียว โดยมีระยะห่างระหว่างแถวประมาณ ๖๐ ถึง ๗๐ เซนติเมตร ระยะระหว่างต้น ๕๐ เซนติเมตร หรือปลูกเป็นแถวคู่ ระยะระหว่างแถวคู่ ๑ เมตร และระยะระหว่างแถว ๕๐ เซนติเมตร ระยะระหว่างต้น ๕๐ เซนติเมตร

๒. แบบยกแปลง เหมาะสำหรับพื้นที่ที่มีระดับน้ำใต้ดินสูง ระบายน้ำได้ไม่ดี ขนาดแปลงควรมีความกว้าง ๑.๕๐ เมตร ร่องน้ำระหว่างแปลงกว้าง ๕๐ เซนติเมตร ลึก ๕๐ เซนติเมตร ปลูก ๒ แถว บนแปลง มีระยะห่างระหว่างแถว ตั้งแต่ ๗๕ เซนติเมตร ถึง ๑ เมตร ระยะระหว่างต้น ๕๐ เซนติเมตร หรือปลูกเป็นแถวคู่ ๑ เมตร ระยะห่างระหว่างแถว ๕๐ เซนติเมตร และระยะห่างระหว่างต้น ๕๐ เซนติเมตร

๓. แบบคลุมแปลงปลูก เหมาะสำหรับพื้นที่ที่มีน้ำท่วมขัง โดยยกแปลงปลูกสูงประมาณ ๒๕ ถึง ๓๐ เซนติเมตร แปลงมีความกว้างตั้งแต่ ๑๐๐ ถึง ๑๒๐ เซนติเมตร ขึ้นอยู่กับขนาดของพลาสติกที่ใช้คลุมแปลง ระยะห่างระหว่างแปลงประมาณ ๕๐ ถึง ๘๐ เซนติเมตร

๔. ระบบการให้น้ำ

พริกเป็นพืชที่ต้องการน้ำอย่างเพียงพอ และสม่ำเสมอในช่วงแรกของการเจริญเติบโต ดินควรมีความชุ่มชื้นพอดี อย่าให้เปียกและเกินไป จะทำให้ต้นพริกเหี่ยวตายได้ ในช่วงเก็บผลผลิตควรลดการให้น้ำ เพื่อจะทำให้คุณภาพผลผลิตดี สีของผลสวย

การให้น้ำทำได้ ๒ วิธีคือ

๑) การให้น้ำด้วยระบบสปริงเกอร์ เป็นวิธีที่เกษตรกรใช้กันมาช้านาน เป็นสปริงเกอร์แบบใบพัดหมุนวน ข้อดีคือ น้ำกระจายตัวไปทั่วแปลงจ่ายปริมาณน้ำได้สูงใช้เวลาสั้นในการให้น้ำสร้างความชุ่มชื้นให้ต้นพริกและแปลงปลูก และยังช่วยไล่แมลงศัตรูพืชได้อีกด้วย ข้อเสียคือ เกิดเชื้อโรคพืชได้ง่ายเนื่องจากความชื้นหลีกเลี่ยงการรดน้ำต้นพริกตอนเย็น และในกรณีที่แหล่งน้ำไม่สะอาดมีการปนเปื้อนของสารเคมีจากแหล่งน้ำก็จะมีผลต่อต้นพริก

๒) มินิสปริงเกอร์แบบหัวฉีดฝอย ระบบนี้เหมาะกับการปลูกพริกต้นคู่ในแปลงปลูกเดินท่อ pe ตรงกลางแถวคู่ และเปิดจ่ายน้ำผ่านหัวมินิสปริงเกอร์แบบฉีดฝอยรัศมีมีความกว้างของน้ำสามารถควบคุมได้โดยแรงดันจากปั้มน้ำระบบนี้สามารถปล่อยปุ๋ยไปพร้อมกับระบบน้ำได้ ระบบนี้ค่อนข้างจะเป็นที่นิยมเนื่องจากการสร้างความชื้นให้ทั่วหน้าดิน และรดได้ตรงพุ่มเท่านั้น ข้อเสียคือต้องใช้เวลาในการให้น้ำนานการระบบสปริงเกอร์แบบใบพัดและหัวฉีดดูดต้นได้ง่ายกว่าดังนั้นน้ำที่ใช้ต้องผ่านระบบกรองที่ดีพอสมควรไม่มีเศษใดๆหรือลูกปลา ลูกกุ้งเข้ามาในระบบการให้น้ำ

๕. การดูแลรักษา

ในระยะที่ต้นพริกยังเล็กควรมีการกำจัดวัชพืชให้บ่อยครั้ง หากวัชพืชคลุมต้นพริกช่วงระยะการเจริญเติบโต จะทำให้แคะแสร้งคุณภาพผลผลิตไม่ดี การกำจัดวัชพืชอาจใช้สารเคมีเท่าที่จำเป็น ขอแนะนำ กรัสม็อกโซนิยาฆ่าหญ้าฉีดบริเวณหน้าดินที่มีวัชพืช หรือใช้แรงงานคนถอนหรือหว่าสคลุมหน้าดิน เช่น ฟางหรือหญ้าแห้งหรือกลบ เป็นต้น

๖. การใส่ปุ๋ย

พริกเป็นพืชที่มีอายุการเก็บผลค่อนข้างยาวนาน ปุ๋ยที่ใช้ควรเป็นปุ๋ยที่มีธาตุอาหารครบ เช่น ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ ในอัตรา ๒๕-๕๐กก.ต่อไร่ ขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของดิน เพื่อเป็นการช่วยเสริมการเจริญเติบโตนอกจากนี้ ควรใส่ปุ๋ยน้ำทางใบบ้าง โดยทำการฉีดพ่นทุกครั้งหลังการเก็บเกี่ยว การใส่ปุ๋ยเคมีจะได้ผลต่อพืชสูงสุดขึ้นอยู่กับสภาพ และคุณสมบัติของดินโดยเฉพาะ pH ความชื้นและระยะการเจริญเติบโตของพืชอีกทั้งปริมาณอินทรีย์วัตถุที่อยู่ในดินซึ่งจะต้องมีอย่างเหมาะสม อย่างเช่น ถ้าดินเป็นกรดต้องใช้ปูนขาวช่วยปรับสภาพดินให้มี pH

ค่อนข้างเป็นกลาง การใส่ปุ๋ยมีลงในดินจำเป็นต้องมีความชื้นอย่างเพียงพอ ถ้าไม่เช่นนั้นปุ๋ยเคมีไม่ละลาย จะไม่เป็นประโยชน์ต่อพืชเลย บางครั้งอาจใช้วิธีละลายปุ๋ยเคมีด้วยน้ำให้มีความเข้มข้นพอดีปกติจะใช้ปุ๋ยเคมีประมาณ ๑๐๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตรแล้วนำไปรดซึ่งจะเป็นการประหยัดปุ๋ยอย่างมาก การใส่ปุ๋ยควรแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ใส่ครั้งแรกปริมาณครึ่งหนึ่งก่อนปลูกเป็นปุ๋ยรองพื้นพรวนกลบลงในดินโรยปุ๋ยไนโตรเจนใส่ข้างต้นพริกห่างจากโคนพริกประมาณ ๒ นิ้ว เมื่ออายุ ๑๐ -๑๔ วัน หลังจากย้ายกล้า ใส่ครั้งที่สองปริมาณอีกครั้งหนึ่งที่เหลือ ใส่โรยข้างแล้วแต่งหน้าด้วยปุ๋ยไนโตรเจนพรวนกลบลงในดิน

๗.การเก็บเกี่ยว

- หลังจากปลูก ๗๐-๗๕วัน
- เก็บเกี่ยว ๑๕-๑๘ วันครั้ง (๑๐-๑๒ ครั้ง /รุ่น)
- ก่อนเก็บเกี่ยว ๗ วัน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ ซ่อนโต๊ะ/ต้น ทำให้ต้นสมบูรณ์แตกยอด ออกดอก
- หลังจากเก็บเกี่ยว ๔-๕ ครั้ง ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๑๒ อัตรา ๑ ซ่อนโต๊ะ/ต้น เพื่อเพิ่มผลผลิต
- ฉีดฮอร์โมนหลังการเก็บเกี่ยว แต่ละครั้ง เพื่อให้การแตกยอด ออกดอก ติดผลดี

๘.การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- หลังเก็บเกี่ยวผลพริกหมดรุ่นแล้วให้ใส่ปุ๋ยคอกมูลสัตว์ เช่น มูลไก่ เป็นต้น หรือปุ๋ยเคมีสูตรเดิม

๙.การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

๑. ไถพรวนดินตากแดดอย่างน้อย ๑๔ วัน ก่อนปลูกพริก
๒. จัดแนวของแถวปลูกพริกไม่ให้ขวางทิศทางลม
๓. เก็บเศษซากพืชทั้งใบหรือผลที่เป็นโรคออกจากแปลงปลูกบ่อยๆ เพื่อไม่ให้มีแหล่งเชื้อโรคแพร่กระจายในแปลงปลูก นำออกมาเผานอกแปลง

๔. ถ้าพบต้นพริกที่แสดงอาการใบหงิกเหลืองประเขียว ใบผิดปกติรูปร่าง แก่ริน ให้ถอนทิ้งทันที นำออกมาเผาไฟ เพราะต้นพริกที่แกรนและใบหงิกตั้งแต่ต้นเล็กๆ จะไม่ให้ผลผลิตแต่เป็นแหล่งเชื้อไวรัส แพร่กระจายไปสู่ต้นอื่นๆต่อไป

๕. ใช้ไตรโคเดอร์มาพ่นที่ลำต้น ใบบ่อยๆเพื่อป้องกันโรคทางใบหรือราดโคนต้น หรือผสมไตรโคเดอร์มากับปุ๋ยหมักโรยโคนต้น เพื่อป้องกันโรคทางดิน

๖. พ่นด้วย Ca และ B ในช่วงออกดอกติดผลสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง เพื่อให้พืชมีเซลล์ที่แข็งแรงจะช่วยให้พืชต้านทานโรคได้ดีขึ้น

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอดอนพุด มีการปลูกพริกสด ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
พริกสด			←→		△			←→		△		
		▽										←→

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๔ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกพริกสดในอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๔)

๕. ต้นทุนการผลิต

อำเภอดอนพุด มีต้นทุนการผลิตพริกสด โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตพริกสด เป็นเงิน ๖,๕๐๐ บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุน ๐ เป็นเงิน ๐ บาท

ตารางที่ ๓๐ แสดงต้นทุนการผลิตพริกสด ปี ๒๕๖๔ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
๑. พันธุ์	๒,๒๐๐				
๒. ยาคุมวัชพืช					
- ฮอร์โมน	๓๔๐				
- ยากำจัดโรคพืชและแมลง	๗๓๐				
๓. ปุ๋ย					
- ปุ๋ยเคมี (ก.ก.)	๘๕๐				
๔. ค่าบริการ					
๑ ค่าจ้างเตรียมดิน	๑,๐๐๐				
๒ ค่าจ้างปลูก	๓๐๐				
๓ ค่าจ้างฉีดยา	๓๒๐				
๔ ค่าจ้างใส่ปุ๋ย	๓๒๐				
๕. ค่าบริหารจัดการอื่น ๆ	๔๔๐				
รวม	๖,๕๐๐				

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๔)

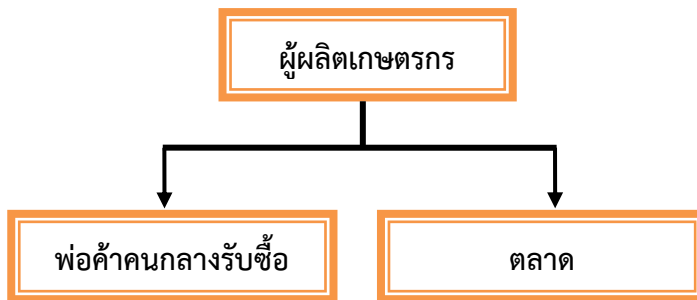
๖. สถานการณ์การตลาด

อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี ไม่มีแหล่งโรงงานรับซื้อพริกสด แต่จะเป็นลักษณะของการรวมกลุ่มเกษตรกรด้วยกัน แล้วมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อในพื้นที่ ผลผลิตที่ผลิตได้ในขอบเขตพื้นที่ของอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี แบ่งตามการใช้ประโยชน์เป็น

- ใช้บริโภคในครัวเรือน ๐ ตัน
- ใช้ทำพันธุ์ ๐ ตัน
- ส่งขายพ่อค้าคนกลาง ๒๐๔ ตัน

(๑) วิธีการตลาดพริกสด

เกษตรกรผู้ปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

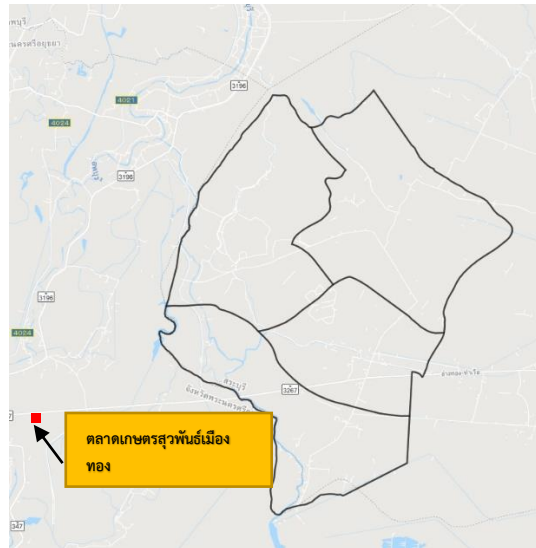
ภาพที่ ๓๕ แสดงวิธีการตลาดพริกสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๔)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอดอนพุด ไม่มีแหล่งรับซื้อพริกสดในพื้นที่ แต่เนื่องจากมีอาณาเขตติดกับ จังหวัดอ่างทอง จึงสามารถนำไปขายที่ตลาดกลางในจังหวัดอ่างทอง

๑. ตลาดเกษตรสุพรรณเมืองทอง อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง
๒. พ่อค้าคนกลางรับซื้อ

ภาพที่ ๓๖ แสดงแหล่งรับซื้อข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ. ๒๕๖๔)

๗. เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอดอนพุด มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ ด้านพริกสด จำนวน ๑ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer จำนวน ๑ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

- การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ
- การทำบัญชีครัวเรือน

ตารางที่ ๓๑ แสดง Smart Farmer ต้นแบบ/ Smart Farmer อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นางกัลยา รักชาติ	๖	ดงตะงาว	ดอนพุด	๖๒	พริกสด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ.๒๕๖๔)

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๒๙ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด ๑. ข้าว	๑. เปอร์เซ็นต์การงอกของเมล็ด ข้าวไม่ดีพอ ๒. ข้าวโตได้ไม่เต็มที่ พบข้าวตืด จำนวนมาก ๓. เมล็ดพันธุ์ข้าวราคาเพิ่มขึ้น	๑. จัดหาเมล็ดพันธุ์ที่ดี ๒. สนับสนุนการให้ความรู้วิธีการกำจัดข้าววัชพืช ๓. รวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อซื้อเมล็ดพันธุ์ให้ได้ราคาที่ถูก	ทุกตำบล	ปานกลาง
ด้านเกษตรกรและองค์กร เกษตรกร ๑. ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ๒. ขาดการส่งเสริมเกษตรกร รุ่นใหม่ ๓. ขาดการรวมกลุ่มของ เกษตรกร	๑. เกษตรกรยึดติดกับการใช้ สารเคมี ๒. เกษตรกรรุ่นใหม่ยังไม่มี ประสบการณ์มากพอ ๓. เกษตรกรไม่สนใจการ รวมกลุ่ม	๑. สนับสนุนการให้ความรู้ ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน และสนับสนุนการ ใช้สารชีวภัณฑ์ ๒. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการ ผลิตที่เหมาะสม ให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในการปฏิบัติ ที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการ ตัดสินใจปฏิบัติตาม ๓. รวมกลุ่มเกษตรกร และจัดตั้งเป็นกลุ่มแปลงใหญ่	ทุกตำบล	ปานกลาง
ด้านการแปรรูปผลผลิตและ ผลิตภัณฑ์ ๑. ขาดการแปรรูปหรือเพิ่ม มูลค่าสินค้า	๑. ชายข้าวเปลือกแกล้งโรงสีอย่าง เดียว	๑. รวมกลุ่มผลิตสินค้าแปรรูป หรือปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ให้ดูน่าสนใจ	ทุกตำบล	ปานกลาง

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของอำเภอดอนพุด

ตารางที่ ๓๐ : แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

ปัจจัยภายใน	จุดแข็ง (S) ๑. มีแหล่งผลิตการเกษตรที่สำคัญ ๒. มีพื้นที่ทำนาได้ตลอดปี ๓. มีเครื่องมือการเกษตรที่สำคัญ ๔. มีพอใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ๕. มีแหล่งเงินทุนของหมู่บ้าน	จุดอ่อน (W) ๑. ชุมชนมีความแตกแยก ขาดความสามัคคี ไม่มีการรวมกลุ่ม ๒. ดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ ๓. เกษตรกรไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการทำนา ๔. ขาดความรู้เรื่องสารเคมีและสารชีวภาพ
ปัจจัยภายนอก		
โอกาส (O) ๑. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุน ๒. มีแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ๓. มีแหล่งรับซื้อผลผลิตในพื้นที่ ๔. มีหลายช่องทางการสื่อสาร ๕. มีระบบชลประทานเหมาะสมกับการทำการเกษตรตลอดปี ๖. การคมนาคมสะดวก	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ๑. ส่งเสริมให้แปรรูปผลิตภัณฑ์ สีสาวสารขายเอง (S๓O๓) ๒. ส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ที่ไว้รับประทานในท้องถิ่น (S๓O๑, ๓) ๓. ส่งเสริมให้มีการทำแปลงขยายเมล็ดพันธุ์ (S๕O๑,๓)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ๑. ถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชปลอดภัย/การผลิตสารชีวภัณฑ์ (W๕O๑) ๒. ปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงโครงสร้างดินและเพิ่มธาตุอาหาร (W๒O๑) ๓. จัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและแปรรูปข้าว (W๑O๓)
ภัยคุกคาม (T) ๑. ราคาผลผลิตทางการเกษตรไม่แน่นอน ๒. ภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม โรคแมลง ฯลฯ ๓. ขาดงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ๔. แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอในฤดูแล้ง	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) ๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อย (S๒T๒) ๒. ส่งเสริมให้ปลูกพืชอื่นหลังฤดูทำนา (S๒T๑) ๓. ส่งเสริมให้เกษตรกรขุดบ่อน้ำเพื่อการเกษตรไว้ใช้เอง (T๕T๔)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT) ๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสาน (W๕T๑) ๒. ของบประมาณขุดเจาะบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร (W๑O๔)

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- ๑.๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง
- ๑.๓ เพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรกรและเกษตรกรต้นแบบ

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืชอาหารปลอดภัย
- ๒.๒ ลดต้นทุนการผลิต โดยเน้นการใช้สารชีวภัณฑ์
- ๒.๓ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปสินค้า เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์
- ๒.๔ ส่งเสริมให้เกษตรกรขุดบ่อน้ำเพื่อการเกษตรไว้ใช้เอง

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- ๓.๑ ส่งเสริมการใช้มีการปลูกพืชใช้น้ำน้อย
- ๓.๒ ส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการวัชพืช และศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง
- ๓.๓ ส่งเสริมให้ปลูกพืชอื่นหลังฤดูทำนา

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๔.๑ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้
- ๔.๒ บริการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ
- ๔.๓ ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ (W๓T๘)

หมายเหตุ

การตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล พิจารณาตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. ต้องเป็นไปตามแบบฟอร์มรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ ตามแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒ ที่แนบมาพร้อมหนังสือแจ้งจังหวัด

บรรณานุกรม

สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี. (๒๕๖๓). *แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี*. กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๕๖). *เขตการใช้ที่ดินอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี*. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

แผนที่จังหวัดสระบุรี. (๒๕๖๔). สืบค้นจาก <http://www.novabizz.com/Map/๓๔.htm>

กรมการปกครอง. (๒๕๖๔). *รายงานสถิติจำนวนประชากร*. สืบค้นจาก <http://www.dopa.go.th/TH/service.pnp>

กรมการพัฒนาชุมชน. (๒๕๖๔). *รายงานผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน*